БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 280 (8500)
НОЯБРИИН 29
ПЯТНИЦА
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Малай үбэлжэлгын дутуунуудые дары усадхая

Республикын колхозууд, совхозуудта малай үбэлжэлгын хангалтагүйгөөр ябажа байhан тухай БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол манай газетын үсэгэлдэрэй номерто толилогдоhон байна. Тэрээн соо Зэдын, Сэлэнгын, Бичурын, Курумканай, Яруунын, Кяхтын, Хориин, Ториин аймагуудта үбэлжэлгын бүришье эмхигүй муугаар ябажа байhан тухай хэлэгдэнэ. Иимэ байдал юундэ тохёолдооб гэхэдэ, тэндэхи зарим колхоз, совхоз, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд малай байра, үбhэ тэжээл саг соонь бэлдэхэ, мүн малшадай байдалые hайжаруулха тушаа эртээнhээ hаналаа табяагүй, энэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандаhан байба. Тэрэнэй эсэстэ дээрэ нэрлэгдэгшэ, мүн ондоошье аймагуудай зарим колхоздо малай тураха, гарзалхашье ушар тохёолдоно. Зэдын, Ториин, Хэжэнгын, Яруунын аймагуудта үбэлжэлгын эхилhэнhээ хойшо хэдэн гахай, хонин, буруу, хашарагуудшье үхэhэн байна.

Мал олонтой Сэлэнгын аймагыешье абаад үзэхэдэ, тэндэхи хүтэлбэрилэгшэд (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Могнонов, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Ангархаев) үбhэ тэжээл нэмэжэ бэлдэхэ, малай байрые таатай зохидоор түхеэрхэ тушаа колхозуудай правлени, партийна организацинуудhаа, МТС-үүд болон совхозhоо саг соонь шанга эрилтэ хээгүй байгаа. Мүнөө болоходо зарим колхозуудынь үбэлдэ дээрээ ортожо, бэрхэшээлтэй тохёолдобо. Харууhалга, эдеэлүүлгын, байрын мууhаа боложо, зарим колхозуудтань hүүлэй hарануудта малай, илангаяа хонинной гарзалха ушар үзэгдэнэ. Сталинай, Карл Марксын, 18 партсьездын нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта олохон мал, илангаяа хонид гарзалаа. Үбэлжэлгын эхилhэнhээ хойшо Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 1000 гаран хонин, зууhаа дээшэ эбэртэ бодо мал, 47 гахай үхэhэн байна. Гадна, доторой хэрэгсэлдэ гэжэ нэрэ зүүгээд, мал үүсэлхэ, худалдаха ябадал эндэ үшөө болюулагдаагүй байха юм. Мүн Байкало-Кударын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз үбэлжэлгэдэ муугаар бэлдэhэнэй эсэстэ малаа тураажа, хэдэн толгой үхүүлээ.

Үбэлжэлгын түрүүшын зарим дүнгүүдhээ харахада, мүн hү hаалгаяа эрид доошонь оруулhан баримтанууд элирнэ. Энээнэй шалтагааниинь юуб гэхэдэ, үнеэдэй харууhалга, эдеэлүүлгэ зарим нютагуудта зүбөөр эмхидхэгдээгүй байhаар. Үнеэдынь мүнөө хүрэтэр байрада байлгагдангүй, бэлшээридэ ябана. Хориин аймагай «Красный партизан», «Путь Сталина» колхозуудта, тэндэхи совхоздо эгээл иимэ байдалтай.

Малай үбэлжэлгэдэ тохёолдоод байhан эдэ дутуу дундануудые дары усадхахын тулада аймагуудай партийна, советскэ органууд мэнэ гэhээр эрид шанга хэмжээ абаха уялгатай. Түбхын түрүүндэ, малайнгаа байра дулаалха, заhаха, доторхииень сэбэрлэхэ, үбhэ тэжээл буйлуулжа эдюулхэ, тиихэдэ үнеэдые уяада байлгаха, hү үгэсыень харалсажа, тусхай нормын ёhоор эдеэлүүлхэ, бүлеэн уhаар саг соонь уhалха, кормозапарнигуудаа ашаглаха шухала. Малай гарзалха ябадалые саашадаа болюулхын зорилгоор туража, тамиргүй бологшодынь hүрэгhөө илган амяарлажа, hайнаар эдеэлүүлхэ, дүршэлтэй малшанда тэдэниие даалгаха хэрэгтэй. Тиихын тулада фермэ, гүүртэнүүдэй малшад зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта малаа ходо ханамжатайгаар хаража, шалгажа байха болоно.

Зарим колхозууд аяар мүнөө хүрэтэр солоомоёо поли дээрэнь хэбтүүлhээр. Иимэ байдалтай эбсэжэ болохогүй.

Ниитынгээ малые гарза хоролтогүйгөөр, тобир тарганаар ондо оруулдаг, мүнөөшье малаа hайнаар харууhалжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ байhан түрүү колхозууд, эрхим малшад аймаг бүхэндэ бии. Саашадаа тэдэ түрүүшүүлые даган, дүй дүршэлыень халан абаха, малай байра, харууhалга, эдеэлүүлгые эрид hайжаруулха ёhотойбди. Тиихэ арга колхоз, совхоз бүхэндэ бии. Мүнөө шэнэ түл абтажа эхилээ. Энэ эгээл харюусалгатай үе гээшэ. Тиимэhээ хурьга, тугалаа хоролтогүйгөөр тэнжээхэ хэрэгтэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, малшад тон шухала анхарал табиха, шэнэ түрүү арга хэрэглэжэ, зоотехническэ заабариин ёhоор харууhалха зэргэтэй.

Мүнөө республикымнай ажалшад, тэрэ тоодо мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгые, социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнэй Декларации, эб найрамдалай Манифестые hайшаан дэмжээд, амгалан тайбан ажахыгаа улам саашадань хүгжөөхэбди гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлээд, шэнэ уялгануудые абажа байна. Тиигэжэ социалистическэ мүрысөөнэй эршэ улам шангадаба. Иимэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа байhан манай малшадай хэлэhэндээ хүрэжэ, үбэлжэлгые гарза хоролтогүйгөөр, тобир тарганаар үнгэргэхэ байhандань батаар найдагдана. Имагтал уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэнь малшадта али болохоор туhалха, тэдэнэй культурна эрилтэнүүдые хангаха, гэр байрыень hайжаруулха тушаа нютагуудтахи партийна, советскэ органууд анхаралаа табиха ёhотой.

РЕСПУБЛИКЫН АЖАЛШАДАЙ ЭДЭБХИ ХЭШЭЭЛ УЛАМ ДЭЭШЭЛНЭ

Шэнэ амжалтын түлөө

СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгые, социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнэй Декларацие, мүн эб найрамдалай Манифестые Кударын аймагай ажалшад, колхознигууд, механизаторнууд ехэтэ hайшаан уншажа шудалха зуураа харюу болгон ажалай шэнэ амжалтануудые туйлахаар зоригжон, социалистическэ мүрысөөндэ жагсана.

hаяхан «Путь к коммунизму» колхозой хамтын суглаан боложо, үнгэрhэн 10 hарынгаа социалистическэ мүрысөөнэй дүн хаража үзөөд, ерэхэ 1958 ондо дүүргэхэ шэнэ уялгануудые абаhан байна.

Колхоз hү hааха жэлэйнгээ түсэб үшөө ноябриин 1-дэ үлүүлэн дүүргэhэн байгаа. Тиихэдэ үнеэн бүриhөө 1800 литр hүн hаагдаа.

Мүн гүрэндэ нооhо тушааха түсэб 114 процент дүүргэгдээ hэн. Тус колхозойхид 1958 ондо эбэртэ бодо малаа 16 процентээр, тэрэ тоодо үнеэдые 47 процентээр олон болгохо, үнеэн бүриhөө 2300 литр hү hааха уялга абаа. Энэ жэлдэ шэнэ түрэhэн гунжан бүриhөө 1500 литр hү hаагаад байhан hаалишан Лида Жарникова ерэхэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 2300 литр hү hааха гэжэ шиидэнхэй.

1958 ондо энэ колхоз эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 83 центнер hү абадаг болохо юм. Энэнь 1957 онойхидо орходоо 33 центнер ехэ болоно.

Мүн ерэхэ жэлдэ хонидойнь тоо 31 процентээр олошоруулагдаха. Хонин бүриhөө 4 килограммhаа доошо бэшэ нооhо хайшалхабди гэжэ хонишод мэдүүлээ. Тиигэжэ 1957 онойхитой сасуулбал, нооhо хайшалалга 40 процентээр ехэдхэгдэхэ.

Мяха абалга 100 процентээр ехэ болгогдохо, тэрэ тоодо гахайн мяхан хоёр хахад шахуу дахин ехээр абтаха. Мүн шубуунай мяха ехээр абадаг болохо гэжэ хараалагдана.

Ороохо тарянай ургаса дээшэлүүлхэ талаар мүн лэ шэнэ уялга абаба.

Абаhан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө «Путь к коммунизму» колхозойхид мүнөө эршэ хүсэеэ улам шангаар зангидан ажаллана. Үбэлжэлгэдөө hайнаар бэлдэhэн байна. Малайнь байранууд заhагданхай. Гүүртэ, отарануудта үбhэ тэжээл шэрэгдэнхэй.

hаядаа үнеэдэй үшөө нэгэ типовой байра баригдажа дүүрэхэнь. Тэндэнь тэжээл буйлуулха тусхай таhалга бии. Зайн гал оруулагданхай. Мүнөө үнеэдынь уяада байлгагдаад, тусхай нормоор эдеэлүүлэгдэнэ.

Д. Александров.

Найдамтай кандидадууд

СОСНОВО-ОЗЕРСК. **(Телефоноор абтаба).** Яруунын совхозой хүдэлмэришэд ба албахаагшад, Сосново-Озерскын загаhанай заводой хүдэлмэришэд, «Улаан Яруна», Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай малшад болон таряан ажалай хүдэлмэрилэгшэд, Эгэтын МТС-эй механизаторнууд арадай судьяда кандидадаар нүхэр Алексеев Роберт Федоровичые дэбжүүлээ. Роберт Федорович КПСС-эй айкомой инструктораар хүдэлжэ байдаг юм.

Тэрэшэлэн яруунынхид арадай заседательнуудта кандидадуудаар Белобородов Николай Иннокентьевичые, Яруунын совхозой тракторист Яковлев Григорий Петровичые, Эгэтын МТС-эй тракторист Бадмаев Цырендоржи Бадмаевичые, Гундын сельсоведэй секретарь Цыденешеева Насак-Хандые, мүн бусад түрүү хүнүүдые нэгэн дуугаар дэбжүүлээ.

Арадай судьяда болон арадай заседательнуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ суглаанууд Яруунада боложо үргэлжэлhөөр.

Д. Дугаров.

Эртын хурьгад олоор абтана

Жэрэмэй МТС-эй харьяата «Советская Россия», «Восход», «Коммунизм» колхозуудта эртын хурьгад олоор абтажа захалаа.

«Советская Россия» колхозой ахалагша хонишод Чернов, Китаев гэгшэдэй отарануудта 40—50 хурьгад абтанхай. Мүн «Коммунизм» колхозой Третьякова, Черных гэгшэдэй отарануудта hаядаа олон хурьгад абтаа.

Эдэ колхозуудай эхэ хонидынь орой таригдаhан зелёнко дээрэ, мүн тарянай узуурта адуулагдаадаг байна. Хурьгалhан хонидто эдюулхэ силос бии. «Коммунизм» колхоз эхэ хонидой эдихэ 400 тонно, «Восход» колхоз—200 тонно силос даранхай.

Хурьгад эхэтээ хамта байжа түлжэнэ, байрануудынь хурьгатай хонидой байха тусгаар таhалгатай юм.

СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгада харюу болгон, артелиин хонишод абаhан хурьгадаа бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэбди гэжэ мэдүүлнэ.

И. Попов.

Тарбагатай.

Амгалан тайбанаар ажалланабди

Коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй зүблөөнэй Деклараци, эб найрамдалай Манифестые манай совет залуушуул, тэрэ тоодо бидэнэршье үбгэ эсэгэнэртэеэ, эгэшэ эжынэртэеэ хамта урма баяртайгаар hайшаанабди.

Бидэнэр, Улан-Удын «Универмаг» магазинда наймаалагшадаар хүдэлмэрилнэбди. Агууехэ Октябриин hайндэртэ магазинуудай хоорондо дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо манай магазин 10 hарынгаа түсэбые 100 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэжэ, нэгэдэхи hуури эзэлээ hэн. Мүнөөшье бидэнэр түрүүлжэ ябаhаарбди.

Иигэжэ амгалан тайбан байдалда, Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэри доро хүгжэлтын замаар ажаллажа байхада ямар ехэ зол жаргалтай гээшэб!

Амгалан тайбан байдал, эб найрамдал мандаг, батажаг лэ.

Г. Ф. Ионова, магазинай комсомольско эхин организациин секретарь,
Г. Н. Доханова, **Л. В. Шилкина**, наймаалагшад.

Улан-Удын судна бүтээлгэ-заhабарилгын заводой партийна организациин агитаторнууд коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнэй түүхэтэ документнүүдые ажалшадта ойлгуулжа эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой партбюрогой секретарь Н. С. Сажинов (зүүн гарhаа хоёрдохи) агитаторнууд Исаев, Попов, Михалеев гэгшэдтэй участогуудтаа гарахаhаань түрүүн хөөрэлдэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

„СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ ГҮРЭНЭЙ ЭКОНОМИЧЕСКЭ ҮҮРГЭ ТУХАЙ В. И. ЛЕНИНЭЙ hУРГААЛ" ГЭЖЭ СУГЛУУЛБАРИ

«Социалистическэ гүрэнэй экономическа үүргэ тухай В. И. Ленинэй hургаал» гэжэ суглуулбари хэблэн гаргагдаба. Энэ суглуулбариие политическэ литературын гүрэнэй хэблэл гаргаа.

Социалистическэ гүрэнэй экономическа үүргэ тухай асуудалаар В. И. Ленинэй бэшэhэн тон шухала зохёолнуудынь энэ суглуулбари дотор оруулагданхай.

(ТАСС).

„Социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнэй Деклараци", „Эб найрамдалай Манифест" брошюра болгон гаргагдаба

«Социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнэй Декларацие», «Эб найрамдалай Манифестые» политическэ литературын гүрэнэй хэблэл брошюра болгон гаргаба.

Социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй хабаадалгатайгаар 1957 оной ноябриин 14-hөө 16 хүрэтэр Москвада болоhон Зүблөөн тухай мэдээсэл, коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөн тухай информационно мэдээсэл энэ брошюрада оруулагдаа.

Брошюра олон тиражтайгаар хэблэгдэбэ.

(ТАСС).

БҮМБЭРСЭГ ДЭЛХЭЙЕ ТОЙРОН НИИДЭГШЭ ХЭМЭЛ ОДОНОЙ ЯБАСА ТУХАЙ

Хоёрдохёо табигдаhан хэмэл одон ноябриин 28-най үглөөнэй зургаан сагта дэлхэйе 348 дахин тойроо. Түрүүшээр табигдаhан хэмэл одон, тэрээниие абажа гараhан ракетэ энэ үедэ тус бүридөө 821, 830 дахин дэлхэйе тойроо.

Үүлэгүй үдэр хоёрдохёо табигдаhан хэмэл одые наранай гарахын урда тээ хойто широтагай 55-дахи градусhаа 63-дахи градус хүрэтэр, наранай opohoной hүүлээр урда широтагай 26-дахи градусhаа 52-дохи градус хүрэтэр миин юрэ нюдөөр хаража болохо юм.

Түрүүшээр табигдаhан хэмэл одоной ракетые наранай opohoной hүүлээр хойто широтагай 0 градусhаа 40-дэхи градус хүрэтэр, наранай гарахын урда тээ урда широтагай 0 градусhаа 65-дахи градус хүрэтэр адаглан хаража болохо юм.

(ТАСС).

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Хүдөө ажахын наукануудай бүхэсоюзна академиин ойн баярай сесси

В.И. Ленинэй нэрэмжэтэ Хүдөө ажахын наукануудай бүхэсоюзна академиин ойн баярай сесси Союзуудай байшангай колонно залда ноябриин 26-да нээгдээ. Энэ сесси Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаhан байна.

Хүдөө ажахын наукануудай академиин президент академик П. П. Лобанов сессиие нээгээ. СССР-эй Хүдөө ажахын министр нүхэр В. В. Мацкевич ехэ элидхэл хэбэ.

Сесси хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээр.

(ТАСС).

РСФСР-эй ГЭГЭЭРЭЛЭЙ МИНИСТЕРСТВОДЭ

hурагшадые саашадань нэгэ бахүнгэдхэхын зорилгоор амаралтын үдэрэй урда тээ, hайндэрнүүдэй урда тээ бүхы классуудай hурагшадта гэрэй даабари үгэхэеэ болихо тухай шиидхэбэриие РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерство баталан абаа. Энээнэй урда тээ гансал 1—3-дахи классуудай hурагшадта амаралтын үдэрэй, hайндэрнүүдэй урда тээ даабари үгтэдэггүй байгаа. Понедельнигтэ, hайндэрнүүдэй hүүлээр хүнгэн урогуудые үнгэргэхэ шухала гэжэ министерство заагаа. Зорилгые бэелүүлхын тулада урогуудай расписаниие хубилгаха шухала гэжэ дурадхагдана.

(ТАСС).

Ганданги талада модо таригдана

Янги-Ер. (ТАСС). Ганданги талада «Модо hуулгаха hара» эмхидхэгдэжэ, hаяхан дүүрэбэ. Шэнэ газар дээрэ эмхидхэгдэhэн «Дружба», «Фархат» гэжэ совхозуудай, Булганинай нэрэмжэтэ, мүн бусадшье совхозуудай буусануудые тойруулан 70 мянга гаран элдэб үрэ жэмэсэй, гоёолтын модод hуулгагдаба. Харгы зубшуулан модод таригдаа.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ

Закаменай аймагай партийна конференциһээ

Аймагай XVII партийна конференци Закаменда һаяхан боложо, КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр **Ринчиногой** тоосоото элидхэлые зүбшэн хэлсээ.

Тоосоото үе соо аймагай колхозуудай ажахын зарим зэргээр хүгжэһэн тухай элидхэл соо дурсагдаһан байна. Һү, ноохо, үндэгэ, таряа; хартаабха, огородой эдеэ гүрэндэ тушааха, худалдаха түсэбөө аймагай колхозууд болзорһоонь урид дүүргээ.

Гэхэтэй хамта хүдөө ажахынгаа бүхы һалбаринуудые хүгжөөлгөөр бүри һайн үрэ дүн туйлажа шадаха байгаа. Гэбэшье энэ талаар аймагай МТС, колхозуудта бии байһан ехэ арга боломжонууд үшөөл хүсэдөөр ашаглагданагүй гэжэ делегадууд үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэһэн байна.

Колхозуудай ажахын гол һалбари болохо мал ажалые жэшээ болгон абажа үзэе. Малайнгаа тоо олон болгохо уялгаяа аймагай колхозууд арбан һарын турша соо эбэртэ бодо малаар 92 процент, тэрэ тоодо үнеэгээр—81 процент, хонёор—86,5 процент, гахайгаар —89 процент, шубуугаар—48 процент дүүргэһэн байна. Мал ажалай продукт абаха уялгаяа аймаг ноябриин 1 хүрэтэр һү һаалгаар миил 74,1 процент, мяха абалгаар—81 процент дүүргээ. Арбан һара соо оройдоол 594 килограмм һүн үнеэн бүриһөө һаагдаа. Энэ жэлдэ хонин бүриһөө миил 1,6 килограмм ноохон хайшалагдаа.

Аймагай колхозууд мал ажалһаа ашаг шэмэ ехээр абадаг болохо гэһэн уялгануудаа яахадаа иимэ муугаар дүүргэнэб гэхэдэ, нёдондоной партийна конференциин шиидхэбэриие дүүргэлтэ болгохын тулада партиин айком зохихо хэмжээ абаагүй. Зарим колхозуудай гээгдэлдэ ороһон шалтагаанние элирүүлжэ, урагшань татаха гэжэ КПСС-эй айкомые нёдондоной конференци уялгалһан байгаа.

— Артельнэ ажахыгаа гүнзэгыгөөр шэнжэлэн мэдэжэ абаха, һү, мяха ехээр абадаг болохын тулада арга боломжонуудаа зүбөөр ашаглаха хэрэгтэмнай КПСС-эй айком дутамагаар туһална—гэжэ «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Санжитов** хэлээ.—Партиин айкомой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд саарһан мэдээ хараад лэ тобшолол хэдэг, илангаяа холын гүүртэнүүдтэхи байдал һайн мэдэдэггүй.

Һү һаалгаар, ноохо абалгаар манай колхоз гээгдэжэ ябадаг, мал үсхэхэ түрүү аргануудые дутамагаар хэрэглэдэг. Тиихэдэ, мал ажалай хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулха, тэжээл бэлдэхэ уялгаяа дүүргэдэггүй МТС тушаа хэмжээ абахые бидэнэй нэгэтэ бэшэ һануулбашье, КПСС-эй айком анхарал багаар табина гэжэ нүхэр Санжитов саашань шүүмжэлэл хээ.

— Гээгдэнги, тэрэ мүртөө холын колхозуудта шиидхэгдээгүй асуудал олон. Колхозойнгоо гээгдэлэй шалтагаан элирүүлхэ хэрэгтэмнай правлени болон партийна эхин организацида КПСС-эй айком һулаар туһална. Бодото һайн туһаламжа үзүүлхын орондо, партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэд хирэ-хирэ гүйлгэлдэжэ ерээд, ойро зуура байхадаа, юрэнхы заабари захяа үгөөд лэ бусадаг заншалтай гэжэ «Родина» колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр **Балданов** шүүмжэлээ.

Тарилгын талмайн хорожо, таряанай ургасын бүри багаар абтадаг боложо байһан тухай конференци дээрэ тэмдэглэгдээ. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз түсэбэй ёһоор гектар бүриһөө 11 центнер ургаса хуряахын орондо 7 центнер хуряагаа. Шалтагаанниинь юуб гэхэдэ, зүб севооборот байгуулагдаагүй, тарилгын, мүн ургасын хойноһоо харууһалха агротехническэ болзор наринаар сахигданагүй, түрүү арга хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. МТС-эй трактор, машинанууд дутамагаар ашаглагдана. Ушарынь механизаторнууд дутана. Мүнөө МТС-тэнь 30 тракторист дутуу. Гэбэшье, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, жэшээлхэдэ, нүхэр Шаралдаев, Санжитов болон бусад механизаторнуудые бэлдхэхэ хэрэгтэ анхарал багаар табина. Энээн тухай делегадууд нүхэд **Хубанов, Тюменцев** гэгшэд хэлээ.

МТС, колхозуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд, партийна эхин организацинууд партийна болон гүрэнэй журам һайжаруулха тушаа шанга хэмжээ абангүй, дутуу дунданuудтай эбсэшоод байдаг. Тиихэдэ КПСС-эй айком олониитын дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри дутамагаар ябуулна, МТС, колхозуудые халирхайгаар хүтэлбэрилнэ.

Нютагай промышленностиин предприятинуудые, худалдаа наймаанай организацинуудые бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо тухай делегадууд **Никдыпов, Гармаев** болон бусад хэлээ.

Идеологическа хүдэлмэриин хангалтагүй байһан тухай хурса шүүмжэлэл конференци дээрэ болоо. Зарим партийна организацинууд ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулна, колхозуудай фермэ, бригаданууд дээрэ хөөрэлдөө болон элидхэлнүүд хэгдэхэдээ колхозникуудай үмэнэ табигдажа байһан зорилгонуудтай холбогдоногүй. Түрүүшүүлэй дүй дуршэл һулаар дэлгэрүүлэгдэнэ. Олон колхоздо культбазанууд үгы байһаар. Бии байһан культбазануудынь культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин гуламта боложо шадаагүй.

КПСС-эй айком, тэрэнэй бюро партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ эхин организацинуудай анхаралые дутамагаар хандуулдаг байгаа гэжэ конференци дээрэ тэмдэглэгдээ. Ажахые болон соёл культурые хүгжөөн дэбжээхэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ ажалшадые элсүүлэн эмхидхэхэ талаар партийна эхин организацинуудай үүргэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ КПСС-эй айком үшөөл хүсэд оролдолго гарганагүй. КПСС-эй айкомой хүтэлбэриин арга методүүдэй дутуутай байһан тухай, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн олохо, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ айкомой зүгһөө алдуу эндүү гаргадаг тухай олон делегадууд шүүмжэлһэн байна.

Конференци дээрэ КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр Ц. О. Очиров үгэ хэлээ.

Ажахы болон соёл культурые саашадань хүгжөөн дэбжээхэ, ажалшадай байдал улам һайжаруулха, партийно-эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол конференци баталан абаа. КПСС-эй айкомой, шалгалтын комиссиин шэнэ состав һунгагдаа.

* * *

Эмхидхэлэй пленум боложо, КПСС-эй айкомой секретарьнуудаар нүхэд **Д. Ц. Ринчино, Ц. Ц. Субанов, Ю. Л. Балдаев** һунгагдаа.

М. Болдохонов.

ПРОПАГАНДИСТНУУДАЙ СЕМИНАР

Партиин Хориин айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедэй дэргэдэ партийна, комсомольско һуралсал эрхилдэг пропагандистнуудай нэгэ үдэрэй семинар үнгэргэгдэбэ. Тус семинарта хамта дүшэ гаран пропагандист хабаадаа.

Агууехэ Октябриин алдарта 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сессиин материалнуудаар хайшан гэжэ заняти үнгэргэхэб гэһэн темээр партиин обкомой секретарь нүхэр Ц. О. Очировай хэһэн элидхэлые семинарта хабаадагшад шагнаа. Мүн энэ семинарта байгшад, Бурят-Монголой гүрэнэй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай багша нүхэр Зандановай «Экономическа гол шухала зорилго, тэрэниие шиидхэхэ зам тухай» лекци шагнаһан байна.

Мүнөө аймаг доторхи партийна, комсомольско һуралсалай кружогуудта СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сессиин материалнуудые шудалан үзэжэ захалаа. Жэшээлхэдэ «Улаан-Одон», «Путь Сталина» колхоздо, Хүрбын, Хандагатайн леспромхозуудта энэ материалаар занятинууд үнгэргэгдөө.

Ц. Дандаров.

Геннадий Калёных гурбан жэлэй саада тээ Улан-Удын сүүднэ бүтээлгын заводто хүдэлмэрилжэ эхилхэдээ ямаршье мэргэжэлгүй байһан юм. Заводой үннинэй хүдэлмэришэдтэй хамта ажаллажа тэрэ мэргэжэл шудалаа. Гурбан жэлэй турша дотор электрогагнууриин түрүү дүй дуршэл халан абажа, нүхэр Калёных заводойнгоо эрхим хүдэлмэришэдэй нэгэн боложо шадаа.

Мүнөө тус заводой хүдэлмэришэд Братска ГЭС-эй барилгада хэрэглэгдэхэ суднануудые бүтээнэ. Эндэ дэлгэрһэн социалистическэ мурысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, Геннадий Калёных халаан бухэнэйнгөө нормые холо үлүүлэн дүүргэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. Калёных.

Ф. Сорокиной фото.

Түрүү һаалишан

Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозой һаалишан Нина Антоновна Ушакова эдэбхитэй һаалишадай нэгэн юм. Энэ жэлдэ нүхэр Ушакова даажа абаһан 14 үнеэн бүриһөө 1400 литр һү һааха уялга абаа һэн. Нина Антонова хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, ноябриин 22-ой үдэр уялгаяа нэрэтэй солотойгоор, үлүүлэн дүүргэбэ.

ССР Союзай Верховно Соведэй Хандалгатай танилсаад байхадаа, нүхэр Ушакова январиин 1 болотор бүри һайнаар ажаллажа, мүнөө жэл үнеэн бүриһөө 1800 литр һү һаахаб гэһэн уялга абаа.

Мүнөө 5 үнеэнииинь тугаллаад байна. Декабрь һарада үшөө 5 үнеэниинь тугаллаха юм.

Һаалишан Ушакова БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар, аймагай хүдөө ажахын выставкын дипломоор, мүн колхозой правлениин болон партийна организациин зүгһөө шагнагдаа.

Ц. Цыдыпов.

Аймагай газетэнүүд юун тухай бэшэнэб

ШЭНЭ ТОСХОН

Республикымнай хүдөө тосхонууд жэл ерэхэ бүри шэнэдхэгдэн хубилжа, болбосон түхэлтэй болоно. Элдэб барилга олоор хэгдэжэ, ой тайга, тала газарта хэдэн шэнэ тосхонууд тогтоогдоо. Сэлэнгэ станциһаа баруун урагшаа шэглэһэн шоссейһээ холо бэшэ ой тайга соо Сэлэнгын хэмэл торгоной- целлюлозно комбинадай хүдэлмэришэд үнгэрөөшэ зундаа хэдэн гэр байра барижа эхилээ һэн. Мүнөө тэндэнь хүдэлмэришэдэй шэнэ тосхон урган бодоо гэжэ Кабанскын аймагай **«Забайкалец»** газетэ бэшэнэ. Комбинадай хүдэлмэришэдэй орохо типовой олон гэр, мүн һая баригдажа байһан гэрнүүдэй һуури шэнэ үйлсын хоёр хажууда жэрылдэн харагдана. Мүн 1700 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын 23 шэнэ гэр ашаглалгада оруулагдаа. Эдэнь хошоод таһалга, кухнитай, газаагуураа уужам хорёотой, үйлэдбэриин барилгануудтай юм. Эндэ столово, магазин нээгдэнхэй. Тэрэшэлэн 50 — 50 хүнэй байха хамтын 4 байра баригдажа байна. 8 байратай хоёр дабхар хэдэн гэр баригдахаар хараалагдана.

АНГУУШАДАЙ АМЖАЛТА

Ахын аймагай ангуушад 1956 — 57 оной сезон соо ехэ амжалта туйлаһан байна. 64 наһатай Даша Будаевич Ошоров, Дымбрен Арданович Мункожнов гэгшэд ангай арһа тушааха сезонойнгоо даабари 490 процент дүүргэбэ. Энэ туйлалтынгаа түлөө РСФСР-эй эд хэрэглэгшэдэй кооперациин правлениин хүндэлэлэй грамотаар, мүнгэн шангаар шагнагдаа. Ангуушад А. Ф. Нехланов, Ж. Т. Унжуев, Ж. Н. Дамбаев даабаряа 200 — 270 процент дүүргэнэ. **«Красные Саяны»** газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, аймагай эрхим ангуушад түсэбһөө гадуур үшөө олон ангай үнэтэ арһа гүрэндөө тушааха байна.

ҮХИБҮҮДЭЙ АМИИЕ АБАРАА

Совет засагай үедэ манай орон дотор шэнэ шэнжэ шанартай хүнүүд хүмүүжүүлэгдэнэ. Тэдэнэй һайн һайхан ябадал тухай мэдээсэлнүүд хаа хаанаһаа абтадаг гээшэ. Нэгэ иимэ ушар тухай Заиграйн аймагай **«Под знаменем Ленина»** газетэдэ бэшэгдэһэн байха юм. Үнэгэтэйн дунда һургуулиин 3—4-дэхи классуудай һурагшад Л. Брикова, Н. Житихин гэгшэд Хүрьбэ гол дээрэ һольжорхоёо ошоһон байгаа. Түрүүшээр эрье шадархи мүльһэн дээрэ һольжоржо байтараа, бэе бэеэ намнан наадажа эхилээ. Бриковагай эрьеһээ холодон гүйхэдэ, нүгөөдэнь тэрэнэй хойноһоо намнажа ороһон байна. Тиигэжэ ябатарнь гэнтэ голой мүльһэн сүмэржэ, эдэ хоёр үхибүүд уһа руу унашаба. Эндэнь гүнзэгы байжа, үхибүүд уһанһаа гаража ядалсаа. Тиигэжэ байхыень хүдөөгэй библиотекарь Владимир Елиферевич Мурзин хараад, мүльһэтэй уһа руу хубсаһатаяа орожо, үхибүүдые уһанһаа гаргаһан, гэртэнь абаашаһан байна. Иигэжэ нүхэр Мурзин үхибүүдэй амиие абарба. Үхибүүдэй түрэлхид нүхэр Мурзинда ехэ баяр баясхалан хүргөө.

12 ҮНЕЭНҺЭЭ 16 ТУГАЛ

«Путь коммунизма» колхозой түрүү һаалишан Гарма Тугутовна Лыгденова колхозой тогтоһонһоо хойшо мал ажал дээрэ хүдэлмэрилнэ. Гарма Тугутовна мал харууһалха, һү ехээр һааха баян дүй дуршэлтэй болоо. Харууһалжа байдаг үнеэн бүриһөө түл абажа, хоролтогүйгөөр тэнжээдэг юм. Энэ жэлдэ һаалишан Лыгденова бүри ехэ амжалта туйлаа. 12 үнеэнһээ 16 тутал абаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байна. Энэниие хайшан гэжэ туйлаһан тухайгаа **«Закаменай үнэн»** газетэдэ иигэжэ бэшэнэ:

— Январь һарада унеэдни тугаллаха гэжэ мэдэдэг байгааб. Тиимэһээ, тэдэнэйнгээ зунай хүсые һуларуулангүй, шэмэтэ, хүшэтэ тэжээлые зоотехнигэй заабариин ёһоор нэмэжэ эдюулээд, саг болзортонь шэргээгээ һэм. Тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа, һайса эдеэлүүлдэг байгааб. Мүн үнеэдэй тугаллаһанайнь һүүлдэ хорёод хонуулаад, бухада оруулаа һэм. Тэдэмни октябрь соо хоёрдохёо тугаллаа.

Жэлдээ хоёр дахин тугаллаһан үнеэд мүнөө һайнаар эдеэлүүлэгдэнэ, харууһалагдана. Тобир тарган үнеэдэй тугаллаһанайнь һүүлээр һайса эдеэлүүлжэ, 20 хоноод. бухада оруулха гэһэн зоотехнигэй заабариие аймагай түрүү малшад бэелүүлжэ байна гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

Султум Будаев—эрхим хонишон

Оронго Янгаажанай майла гүбөөнүүд байрын саһаар хушагдажа, үглөө үдэшэниинь шэмэрүүн хүйтэн жабар зүүн урдаһаа, Сэлэнгэ мүрэнэй эрьеһээ үлеэдэг болобо.

Сиидэгэр хүхэ уулын оройгоор үбэлэй наранай һаяхан үндыжэ байха үедэ хониной хашаан соогуур үндэршэг бэетэй, жаранай хаяа хадхажа ябаһан үбгэжөөл ишшэ тиишээ ябажа хараашалан, нэгэ томохон эрье хониие арай шамай барижа, ваалинхадаа хабшуулһан хайшаяа абаад, юушьеб хэхээ һэдэнэ. Теэд хүсэ шадалаар һайн, тарган эрьень тогтожо үгэнгүй собхорлой. Энэ үедэ хашаанда дүтэхэнэ байһан сорорхон гэрһээ нэгэ хүгшэн гаража ерээд, тэрэ үбгэжөөлдэ туһалалсана.

— Иигэһээр байтараа ши бидэ хоёр эрьенүүдээ диилэхээ болихомнай гээшэ аа гү? Байза даа, мүнөөгөөр шамда дүрөө үгтэхэгүйл байхаб,—гэжэ үбгэжөөл дуугараад, хонинойнгоо хүзүүе хоёр хүлдөө хабшажа, нюдыень хушахаяа байһан үлүү ноохыень хайшалаад, мүрэндөө зүүгээд ябаһан сүүмхэ руугаа хэнэ.

Энэмнай Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой эрхим хонишон Султум Будаев Дабаажад хүгшэн хоёр байба. Дабаажад хүгшэн наһатай боложо, хонишоной тооһоо гарабашье, бэеэ баридаггүй, нэгэл мэдэхэдээ хониной хашаан соо орошоһон байдаг.

Султум Будаев Дабаажад хүгшэнтэеэ, басагантаяа гурбуулан ажаллажа, 600—700 эрье хонидые түхэрсэн жэл адуулжа, тобир тарган байлгадаг, түрэл колхоздоо ноохо, мяха ехээр үгэдэг байна. 1957 ондо Султум Будаевай бүлэ 600 гаран эрье харууһалжа, нэгэшье толгой гарзагүйгөөр ондо оруулаад, тус бүриһөөнь дунда зэргээр 4 килограммһаа дээшэ ноохо абаа.

Ямар аргаар, хайшан гээд хонидоо харууһалхадаа иимэ амжалта туйлажа байһан тухайнь энэ хонишонтой хөөрэлдэһэн байнабди.

— Ямаршье мал харууһалгын лэ хүсэн гүб даа. Би бага балшар наһанһаан хойшо адуу малай хойноһоо ябааб. Кол-

хоз тогтоһонһоо хойшо үхэршэнөөр, гахайшанаарша хүдэлөөб. Һүүлэй 5—6 жэлэй туршада хонишоноор хүдэлжэ байнаб,—гэжэ тэрэ хөөрөөгөө эхилнэ.

Олон жэлэй туршада мал ажал дээрэ хүдэлһэн энэ хонишон адуу малай абари зан һайса мэдэхэ болоһон, үбһэ тэжээл багатайшье һаа, үбэлэй сагта хонидые тобир тарганаар ондо оруулха онол аргые ойлгожо абаһан байха юм.

— Хонин гээшэмнай бэлшэжэ ябахадаа һайжардаг амитан. Тиимэһээ хонидые үбэлэйшье сагта газаагаа ходо хаажа байнгүй, бэлшээжэ байха хэрэгтэй. Илангаяа эрье хонидые һайн бэлшээритэй газарта адуулбал, үбһэ тэжээлшье тиимэ ехэ хэрэгтэй болодоггүй,—гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Бэлшээридэ ябаад, тобир тарганаар ондо ороһон хонидой ноохо, мяханайнь өөрын үнэ сэн нилээдгүй доогуур, химда байһаниинь мэдээжэ.

Султум Будаевай отара Янгаажанай үбэртэ, бэлшээри һайнтай газарта үбэлжэдэг. Эндэнь зунай сагта мал ябадаггүй, таряа талханай поли дүтэ юм. Мүн эндэнь ой модон ойрхоно нэмжыдэг. Үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ колхозой правлени энэ хонишондо үбһэ тэжээл тон багаар үгэһэн, хонин бүридэ үдэртөө оройдоол 100 грамм үбһэн хүртэһэн байна. Овёс бүри үгтөөгүй. Тиигэбэшье, Султумай хонид хүшөөэ алдаагүй, тобир тарганаар ондо ороо бшуу.

Султум хонишон иимэ амжалта яагаад туйлааб?

Хонидоо тобир тарганаар ондо оруулхын түлөө энэ хонишон эрьенүүдээ зун—намарай сагта һайса бэлшээжэ, өөхэтэй, гадартай болгодог. Илангаяа намартаа таряа талханай, зелёнкын поли дээрэ малаа бэлшээдэг заншалтай. Хонид таряанай үзүүртэ бэлшэхэдээ ехэ түргэн таргалдаг гэжэ мэдээжэ. Тиин намарай сагта хонидые заатагүй дуран соонь уһалха шухала. Юуб гэхэдэ, энэ үедэ хагда ногоон шэмэ шүүһэ багатай болоод байдаг ха юм.

Тиигэбэшье, хонидые тобир тарганаар ондо оруулхын түлөө тэдэниие үбэлжэлгын үедэ һайса харууһалха, шадабаритайгаар адуулха хэрэгтэй. «Тарган табан үдэрэй» гэжэ урда сагһаа хойшо хэлсэдэгын тон зүб. Хэрбээ хонидые саг соонь эдеэлүүлэнгүй бэлшээнгүй гү, али уһалангүй байбал түргөөр муудажа эхилдэг. Тиимэһээ энэ хонишон малаа нэгэл хэмдээ эдеэлүүлхэ, бэлшээхэ, уһалхые оролдодог байна. Тэжээлшье үгэхэдөө ехэ бага болгонгүй, нэгэ хэмээр үгэдэг заншалтай.

Хонишон Будаевай үбэлжэдэг газарта саһан ехэ ородог, һалхи шуурганшье болодог. Теэд мэргэжэл ехэтэй хонишон аргыень олоод лэ, хонидоо бэлшээһэн байдаг. Хэрбээ саһатай, һалхитай үдэрэй болохо байгаа һаа, арга бэшэ хонидоо өөрөө адуулдаг. Тиимэ үдэр хонидоо үглөөгүүр һалхи өөдэ туудаг, байраһаан ехэ холо абаашадаггүй. Тиин наратай, игаабари үдэр болоходо малаа холын бэлшээридэ абаашадаг. Һалхитай, жабартай үдэр хонидоо нэмэри газарта, модон соогуур бэлшээдэг. Хонид шугы, модон соогуур бэлшэхэдээ набша намаа эдижэ, бэедээ хэрэгтэй бодосуудые олодог байна. Зарим саһа ехэтэй жэл бэлшээриингээ саһые тракторaар этэржэ үгэдэг.

— Хонидоо адуулжа ябахадаа һүрэгһөө гээгдэһэн хонидые саг үргэлжэ адаглажа ябадагби. Хэрбээ ямар нэгэн хониной үдэр бүри хожомдоболни, тэрэнэй шалтагаанние мэдэжэ, дары хэмжээ абадаг заншалтайбди. Тиимэ хонид нэгэн гэбэл үбшэлһэн, үгышье һаа тамираа гээхээ һанаһан байдаг,—гэжэ дуршэл ехэтэй хонишон һанан һанан байжа зугаална.

Тиигэжэ һүрэгһөө гээгдэдэг хонидые илгажа, нэмэлтэ тэжээл саг соонь үгэдэг байха юм. Мүн хонидой эбэр, түрүуень шалгажа байха хэрэгтэй. Зарим хониной эбэр хитарууагаар ургажа, мяха руугаа орошожо болохо. Тиимэ хонидые оложо, эбэрыень саг соонь тайрадаг юм. Нарин ба нарибтар ноохотой хонидой нюдыень тойруулан ноохыень хайшалдаг.

Илангаяа үбэлжэлгын үедэ хонидые дабһаар дутаажа болохогүй гэжэ хонишон Будаев хөөрэнэ. Тиихэдээ хонидто жэжэ бутархай бэшэ, харин шулуун дабһа табижа үгэхэдэ зохистой. Юуб гэхэдэ бутархай дабһые мал үнгэрүү ехээр эдишэжэ болохо бшуу.

Үбэлэй сагта хониной тамир мүн байраһаан бололсодог. Зарим хонишод шоно нохойһоо айгаад лэ амараа хаража, хонидоо бүри үбэлжэлгын эхеэр хото руу һүниндөө хаадаг. Энээниие хонишон Султум Будаев ехээр буруушаадаг. Өөрөө хонидоо январь һара гаратар хотондо оруулдаггүй.

— Үбэлдөө хонидые шадаал һаа хүйтэн байрада байлгаха хэрэгтэй. Хонин дороһоо дулаан байгаад, хажуу тээһээн һэрьсэгүйл һаа, дээрэһээн даарадаггүй. Тиимэһээ хониной хотые дээрэһээнь дулаалһанай хэрэггүй. Хонин дулаан хотон сооһоо гараад, үдэртөө хүйтэндэ бэлшэхэдээ ядардаг,—гэжэ Султум Будаев онсолон тэмдэглэнэ.

Үнэхөөр эрье хонидые хажуу тээһээн һайса дулаалһан үндэр харшатай, бага зэргэ далабшатай хотон соо үбэлжүүлхэдэ бүришье зохид. Иимэ ушарта үглөөниинь хонидоо бэлшээридэ гаргаад, хоргооһынь этэржэ суглуулаад, обоолжорхихо хэрэгтэй. Үдэшэниинь хонидоо хаахынгаа урдахана тэрэ обоохойгоо дэлгээн тараажархихада угаа зохид, хонидой хэбтэхэдэ дулаан байдаг. Иимэ хотон оройшьегүй байжа болохо гэжэ түрүү хонишодой дүй дуршэл харуулба. Оройгүй хотондо үбэлжэһэн хонидой ноохон бүри бухэ, гараса һайнтай байдаг.

Мүнөө жэл энэ хонишон хото хорёогоо һайса заһабарилаа, тэндэхи шэбхээ малтажа гаргаа. Энээнһээ урда газаахи хашаагай шэбхэ малтагдадаггүй байгаа. Харин мүнөө жэл тэрэнээ МТС-эй тракторaар этэржэ бүхыдэнь гаргаһан байна.

Үбэлэй сагта хонидые адуулхадаа хажууһаань холо ошожо болохогүй. Юуб гэхэдэ зарим хонид хүйтэн газар дээрэ хэбтэжэ болохо, мүн бусад аюул боложо магад ха юм. Заримдаа дулаан байжа байтараа, гэнтэ һалхин бууужа, бордоһо шуурган эхилжэ болохо бшуу. Ушар иимэһээ эдэ хонишод дулаан хубсаһа үмдэжэ, термос соо халуун сай хэжэ ябаад, хахад хахад үдэрөөр ээлжээлжэ хонидоо адуулдаг.

— Үбэлэй игаабари үдэр хони адуулхада угаа зохид. Хонидоо һайн хагданда хүргэжэрхёод термос сооһоон халуун сай ууҗа һууходa бахатай даа,—гээд Султум Будаев миһэд гэнэ.

Хонишоной хүдэлмэридэ арга бэшэ хотошо һайн нохой хэрэгтэй. Султумайда «Мальчик» гэжэ томо нохой бии. Тэрэнь һүниндөө хонидоо манажа хонодог, үдэртөө эзэеэ дахаад бэлшээридэ гаралсад... Илангаяа хонидой модо шугы соогуур бэ... шэхэдэ нохой угаа ехэ туһатай. Нохо... тойл һаа энэ хонишон һанаа амар... ябадаг.

Оролдосотой ажалайнгаа түлөө хо... шон Будаевтан һайн түлбэри абадаг. ... дондо 1800 ажалта үдэр оложо, тэрэ... дээ нилээд ехэ таряа талха, хэдэн м... ган түхэриг мүнгэ абаа һэн. Гансал... ноохо хайшалха түсэбөө үлүүлэн дүү... гэһэнэйнгээ түлөө нэмэлтэ түлбэри б... гон 4 мянган түхэриг абаа.

Мүнөө жэлдэ мүн лэ ехэ нэмэлтэ т... бэри абахаар хараалагданхай. Зун—... марай сагта хонидоо һайса бэлшээжэ, ш... нүүрынь ехээр дээшэлүүлһэнайнгаа ... лөө 3 буруу нэмэлтэ түлбэри абаха ... Мүн ноохонойнгоо түсэбые амжалтат... гаар үлүүлэн дүүргэжэ хэдэн мянган ... хэриг абаа.

Хонишон Будаевтан баян дэлгэр, ку... турнаар ажаһуудаг болонхой. Жэл бү... «Бурят-Монголой үнэн», «Улаан Иво... га» газетэнүүдые захидаг. Үдэрэй ша... хүдэлмэриин һүүлдэ үдэшэниинь һуу... газетын шэнэ һониниие уншаха ар... тай.

Султум Будаев 1951 ондо КПСС... гэшүүндэ орожо, артелиин ажахын ... шухала, харюусалгатай газарта эльгээ... гээд колхозойнгоо правленидэ ханда... юм. Тиихэдэнь залуу коммунистые хо... шон болгоһон байгаа. Мүнөө Султум Б... даев коммунистын арюун нэрые харю... жа, правлениингаа найдабариие хүс... дүүлжэ, колхоз, аймаг соогоо хүндэт... болонхой. Хэдэн удаа сомоной Сове... депутадаар һунгагдаа. КПСС-эй Иволг... айкомой гэшүүн болонхой.

Хонишон Будаев СССР-эй Верхо... Соведэй Хандалга бэшэгтэй танилсаа... энэ жэлэй үбэлжэлгые бүри һайнаар ... гаргажа, хонин бүриһөө 4 килограмм... дээшэ ноохо хайшалха, хонидоо гарз... оруулхагүй гэһэн социалистическэ уя... абаад, үсэд шангаар ажаллажа байна.

Б. ГЫЛЫКОВ, манай тусхай корреспондент.

БЭЛЭДХЭЛ МУУТАЙ БАЙШОО

Үдэр үнгэрхэ бүри наранай элшэ hуларжа, үбэлэй хүйтэн түргэдэнэ. Энэ үедэ гэр байраяа, малайнгаа ал хото заhаа, дулаалаагүй газарта хүйтэн бүришье хоротой шэрүүн янзаар үзэгдэнэ.

Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Цагаан-Арал гэжэ газарта Доржо Вандановай отара байрладаг. Энэ жэлдэ Доржо түрүүшынхеэ малшан боложо, хони даажа абаhан байна. Отарынгаа 580 түлгэ, хурьгадаа туугаад лэ таряанай поли дээрэ бэлшээхэhээ бэшэ ондоо онол шадабаритай болоодүй. hурэгэйнь олонхи энэ жэлэй хурьгад юм. Тиимэhээ хүйтэнэй үедэ тэдэнэрынь бэлшээриин ая даахаархшье бэшэ. Мүнөө зуугаад толгой оройн хурьгад тамир муутай боложо байнхай. Эдэ хонидто тусгаар нэмэлтэ тэжээл, талха таряанай зүйл эдюулээгүй hаа, бүри муудаха байhаниинь элитэ. Теэд колхозой гурбадахи комплексно бригадын бригадир нүхэр Сосоровто энээн тушаа хэды хэлэгдэбэшье, хэрэглэдэггүй.

Гадна, энэ отарын хониной байра мхиржэ унаха болошонхой, досоогуурнь ото hалхин эшхэржэ, саhан шөөргэтэжэ байха юм. Эндэ хонидто эдюулхэ дабhаншье үгтэдэггүй.

Мүн энэ отараhаа холо бэшэхэнэ Цырéнжап Дамбиевай харууhалдаг 538 эхэ хонин үбэлжэнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ отарынхид хонин бүриhөө 3 килограмм 200 грамм ноохо хайшалжа абаа hэн. Эдэнэр хонидоо эртэ хурьгалуулжа, тэрэнэй аша туhыень мэдэжэ абанхай. Энэ жэлдэ хонидоо гол түлэб январь, февраль hарануудта хурьгалуулхаар ороондо оруулаа юм. Гадна, декабрь hара соо 100 хонин хурьгалхань.

Тиигэбэшье мүнөө болотор хурьгадай байра хүсэд заhагдаагүй, дулаалагдаагүй байhаар. Хонидой хурьгалха үедэнь тус тустань байлгаха хаамагууд орой байхагүй. Хонинод үбэлжэлгын үедэ малдаа хэды шэнээн үбhэ тэжээл эдюулхэеэшье мэдэнэгүй.

Яахадаа иимэ ушар тохёолдооб гэхэдэ, колхозой правлени малай үбэлжэлгэдэ hаналаа хүсэд табинагүй, дутуу дундануудаа усадханагүй бшуу. Эндэхид адуу малаа гээлтэ хоролтогүйгөөр ондо оруулха, шэнэ түлнүүдээ бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ дүүрэн арга боломжотой.

Мүнөө СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгада харюу болгон эндэхи малшад шэнэ амжалта туйлаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Т. Баймин.

Фельдшер Санжа Бальжиров

Торинн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин ветеринарай хүдэлмэриие даагшаар фельдшер Санжа Гармаевич Бальжиров 17 жэлэй турша соо хүдэлжэ байна.

Нүхэр Бальжиров энэ үе соо нэн сэхэ ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, хүн зоной дунда хүндэтэй болонхой.

Хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээжэ, адууhа малhаа ашаг шэмэ абалгые эрид шууд дээшэлүүлхэ суудалаар парти, правительствын сүүлэй жэлнүүдтэ абаhан түүхэтэ тогтоолнуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө тус колхозой гэшүүд шармайн оролдожо байнхай. Барагдашагүй баян арга боломжонуудаа элирүүлэн, баргаам хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ, малай харууhые зоотехническэ заабариин ёhоор эмхидхэхэ, мүн түл абалгые хорзагүйгөөр үнгэргэхэ болон бусад шухала асуудалнууд саг соогоо, зүбөөр шиидхэгдэжэ эхилэнхэй. Тиинэй эмшэн Санжа Гармаевич энэ ехэ удхашанартай тэмсэлэй түрүү зэргэдэ ябалсана.

Колхоздо hаалиин үнеэд уяала байлгагдажа hаагдадаг, эхэ хонид искусственна аргаар үрэжүүлэгдэжэ үбэлэй эхеэр хурьгалуулагдадаг, мүн бусад шэнэ арга үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо.

Малайнгаа харууhа, эдеэлүүлгые hайнаар эмхидхэhэнэй ашаар малдаа амжалта туйладаг түрүүшүүлэй тоо улам олошорно. Тугалнуудые эхэhээнь hалгаан тэжээдэг, хурьгадые түлигдэдэггүй байрада түлжүүлдэг болоhоной ашаар эл-эб үбшэн hэргылэгдэдэг болоо.

Эдэ бүхы туйлаhан амжалтануудта эмшэн Бальжировай ажал ехэ.

Колхозой малай байранууд Сарьдаг үндэр Саян уулын хормой —Удалха, Хара Хужирhаа эхилээд Алцак, Армаг голнуудай эхинhээ, адагтань хүрэтэр хагда ногоогоор баян, бэлшээри hайнтай хүнды, хүбшөөр таранхай юм.

Янгинама январиин үдэшэ, үглөөнэй шэмэрүүн жабарташье, зунай аяма халуун нарандашье, бороо шииг, бордоhо саhандашье эм домоо эмээлдээ ганзагалаад эмшэн Бальжиров отара, гүүртэнүүд дээгүүрээ хонон үнжэн ябажа, малшадта хододоо саг соонь туhалдаг, заадаг байна.

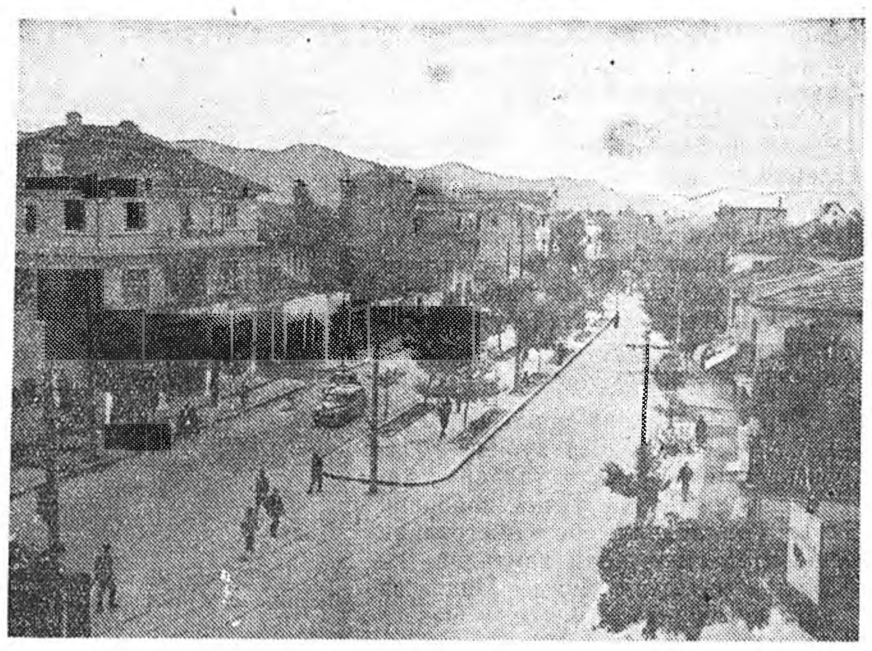
Санжа Гармаевич мүн ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, дэлхэй дээрэ боложо байhан шэнэ hонин юумэнүүдые хододоо хөөрэжэ үгэдэг заншалтай. Иимэ дээрэhээнь эндэхи малшад «докторойнгоо» ерэхые хүндэтэйгөөр хүлеэн байдаг.

Олон жэлэй турша соо хүдэлхэ зуураа, нүхэр Бальжиров залуу мэргэжэлтэд-санитарнууд Цыбикжап Бадмаевта, Жабсурун Буянтуевада өөрынгөө баян дүй дуршэлые шадамар бэрхээр дамжуулдаг байна.

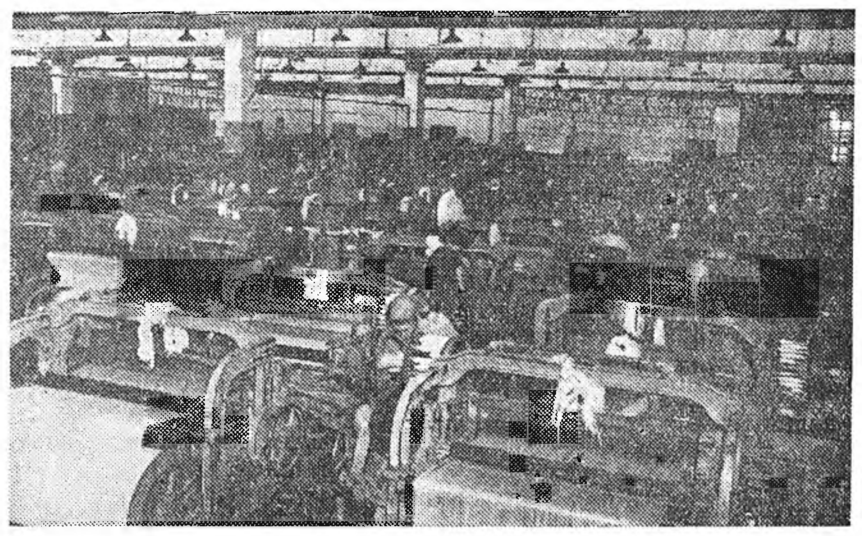
Үрэ ехэтэй ажалайнгаа түлөө нүхэр Бальжиров Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хоёр дахин хабаадалсажа, түрэл оронойнгоо түб хото — Москва ошожо ерэhэн юм. Мүн тиихэдэ нютагаархиниинь эмшэнээ хэдэн удаа аймагай, сомоной Соведэй депутат болгон hунгаа. Энэ ехэ этигэл найдабарииень үнэн сэхээр бэелүүлхын хойноhоо нүхэр Бальжиров эсэшэ сусашагүйгөөр оролдодог байна.

М. Цаганов.

АЛБАНИИН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН ТОГТОhООР 13 ЖЭЛЭЙ ОЙ

Республикын түб хото — Тирана.

Тирана. Сталинай нэрэмжэтэ текстильнэ комбинат. Бүд нэхэдэг цехын ажал хүдэлмэри харуулагдана.

Малигтахи (Корчын область) гүрэнэй ажахы. Сахарай свёкло хуряалга.

ТАСС-эй фотохронико.

1. АЖАБАЙДАЛАЙ ЕХЭ ЗАМААР

«Крым» гэжэ советскэ теплоход Одессэhээ Албани ошохоёо байба. Алтан намарай арюун hайхан саг болоод байгаа. Сэнхир номин огторгойдо хөөрэн дэгдэhэн наран хурса туяагаа сасана. Хани нүхэдөө, түрэл түтим хүнүүдээ харгы замдань үдэшэн мордохуулхаяа олон хүн пристань дээрэ сугларба. Замдаа hайнаар ябахые хүсэhэн юрөөлэй үгэнүүд соностоно, баглаа сэсэгүүд барюулагдана, албан дуунай аялган ханхинана.

...Одессын эрьенүүдэй хүхэ сэнхир мананда бүрхөөгдэн харагдахаяа болиходо корабль дээрэ ябаhан албан залуушуулай ирагуу hайхан дуун улам шангаар сууряатан зэдэлжэ эхилбэ. Баянистые тойрожо дүхэриг татаhан хүбүүд, басагад инаг эхэ орондоо hаяар хүрэжэ ошохо тухайгаа, Совет орондо hураhан мартагдашагүй үдэрнүүд тухайгаа дуулалдаба. Дуунай замхахадань баянист hанаа алдан бодолгото боложо байтараа, ородоор иигэжэ хэлээ hэн:

— Институдhаа холодоходо харамтай байгаа hэн. Би тэндэ хүн болооб. Хүбүүншни инженер болоо гэхэдэ хүгшэн эжымни үнэншэхэгүй байха.

Ши, Танас, гансаарханаа хүн болоо бэшэ ха юмши,—гэжэ энгэртээ комсомолой значок зүүhэн мойhон хара нюдэтэй хүбүүн дуугарба.—Минии дэргэдэ Янчо Дмитрит байна. Миллионерэй хүбүүн бэшэ хаям. Помещигэй жэмэстэ мододой харуулшан байhан юм. Мүнөө модо ургуулагшын диплом абаад Албанидаа бусажа ябана. Джонни Ленинградта консерватори дүүргээ.

— Исмаиль, ши, агрономоор хүдэлхэ байнаш!—гэжэ баянист хэлэбэ.—Кооператив госхоз хоёрой аляндань ошохобши?

— Хэрэгтэй болоhон газартань ошохоб,—гэжэ Исмаиль Нишко харюусаба.—Албанида агрономууд үсөөн байна. Тэдэнэр кооперативуудта ехэл хэрэгтэй хүнүүд гээшэ!

Советскэ эрдэмтэн Анатолий Борисович Александровский палуба дээгүүр иишэ тиишээ аргааханаар алхалан ябатараа Албаниин залуушуулда дүтэлэн ошожо, урдын танил хүн шэнгеэр иигэжэ хөөрэбэ:

— Эдир ханинар, таанарайнгаа хөөрэлдэхые шагнажа байхадаа залуу наhамни hанагдана. Таанартал адляар би модон анзаhанhаа наукада ерэhэн хүн гээшэб. Тулюур ядуу ажаhуудаг hэм, ондоо хүнүүдэй, баяшуулай ажал хэдэг hэм. Совет засагай ашаар рабфак, удаа тээнь институт дүүргэhэн, байгааб. Намдал адли батраагууд, хүдэлмэришэд, урдань үншэн ябаhан хүнүүдтэй сугтаа hураа hэмди... Арадайнгаа кадрнуудые байгуулха гээшэ агууехэ зорилго мүн.

Албаниин хүбүүд, басагад советскэ эрдэмтэнтэй баяртайгаар хөөрэлдэжэ захалба.

— Мүнөө манай Тиранада өөрымнай университет нээгдээ,—гэжэ албан хүбүүн омогтойгоор хэлэбэ.—Мянга табан зуун студентнэр тэрээндэ абтанхай. Даб дээрэ манай университедтэ түбэг бэрхэшээлнүүд тохёолдохо бэзэ. Манайда эрдэмтэд, багшанар дуталдана. Советскэ Союз манда эрдэмтэдээр туhалха бэзэ гэжэ hананабди.

Профессор энеэбхилэн татаад иигэжэ мэдүүлбэ:

— Туhалха, заатагүй туhалха байха! Эндээ гэжэ хэлсэхэдэ: манай 14 профессор багшанар университедэй нээгдэхын урдахана Тирана ниидэн ошоо. Табан хүн эндэ, корабль дээрэ ябана. Тэдэнэй нэгэниинь мүнөө таанартай хөөрэлдэжэ байна, бусад дүрбэн хүниинь уншалгын таhалга соо hууна. Тэдэниие наашань ерүүлhүүб.

Советскэ эрдэмтэдэй палуба дээрэ гарамсаарнь Албаниин залуу мэргэжэлтэд нэрьемэ шангаар альга ташалдаба.

2. ШАДАМАР БЭРХЭ МЭРГЭЖЭЛТЭД

Албаниин ниислэл—Тирана хотын заха газарнуудаар байдаг намаг урдань үжэнги муухай үнэр татадаг hэн. Хумхаа үбшэ тараадаг боргооhонууд хулhанай набшаhан соо үй түмөөрөө үдэжэ шэбээлдэг бэлэй. Эндэхи нютагай олон мянган хүнүүд хумхаа үбшэнөөр үбдэжэ зободог hэн.

1949 оной хабар намагтай газар дээрэ советскэ машинын хүнхинөөн соностобо. hубаг малтаха, бургааhа тайраха, газар тэгшэлхэ машина тракторнууд эндэ ерээ... Намарай ерэхэдэ намаг үгы болошоод байгаа hэн. Хатаагдаhан газар дээрэ барилгашад, прорабууд, архитекторнүүд ерээд, Албанидахи түрүүшын бүд нэхэлгын комбинат барижа эхилбэ. Советскэ мэргэжэлтэд бүхы ажалые хүтэлбэрилөө.

Миил хоёр жэл хахадай үнгэрөөд байхада урдань намаг байhан газарта социалистическэ шэнэ городок урган бодоо.

— hайн айлай аха хүбүүнэйнь дүү хүбүүндээ туhалдагтал адляар совет арад албан арадай промышленностяа байгуулхадань экономикоёо бэхижүүлхэдэнь туhална,—гэжэ комбинадай директор Елена Терези бидэнэртэй хөөрэлдэжэ байхадаа хэлэбэ.—Советскэ мэргэжэлтэд бидэнэрые hургаа, дүй дүршэлөө манда дамжуулан үгөө, томо промышленность лажа эрхилхэб гэжэ заагаа. Тиин мүнөө бидэнэр өөhэдөө ажаллажа шададаг болообди. Манай предприяти дээрэ өөhэдымнай 29 инженер хүдэлнэ. Хуушанай бүхы Албанида эды шэнээн олон инженер үгы байгаа.

Бүд нэхэдэг түрүүшынгээ предприяти дээрэ албангууд hайнаар хүдэлмэрилнэ. Жэл бүри олон миллион метр пумаажан, хилгааhан бүд нэхэжэ гаргана. Эрхимээр нэхэгдэhэн бүд эреэн марян элдэб янзын үнгөөр шэрдэгдэнэ. Теэд бүри hаяхан Албани альганай шэнээншье бүдые хилын саанаhаа худалдан абаха баатай болодог hэн.

Совет журналистнууд, бидэ комбинадай бүхы цехүүдтэ орожо, бүд нэхэгшэдтэй хөөрэлдөөбди. Үгытэй ядуу ябаhан үсэгэлдэрэй малшад оньhон техникые шадамар бэрхээр жолоодоно. Тэдэнэй олонхинь советскэ бүд нэхэгшэдэй жэшээгээр 10—12, заримдаа 16 автомат-станогуудта ажаллана.

— Оронойнгоо эзэн болоод байхадаа ажалша арад гайхамшагта хэрэгүүдые бүтээжэ эхилээ. Албаниин түхэл шарай хараhаар байтарнай хубилна,—гэжэ Елена Терези мэдүүлбэ.

Уданшьегүй манай делегаци энээнние бодото дээрэнь хараа. Бидэнэр республикын харгынуудаар олон зуугаад километр ябажа үнгэрөөбди. Нефть гаргалгын, цементын, модоной, сахарай, консервын заводуудта ошообди. Тэдэнэр булта арадай засагай жэлнүүдтэ байгуулагдаа. Эгээн hайшаалтай юумэниинь гэхэдэ, бүхы предприятинууд дээрэ өөрын, Албаниин мэргэжэлтэд хүдэлнэ. Арадай Албанида мүнөө өөрын инженернүүд, технологууд, архитекторнүүд, механигууд, үйлэдбэриин эмхидхэлшэд бии болонхой.

Влорой цементын заводой главна инженер Кленар Халими 27 наhатай юм. Гэбэшье, энэ хүн техникын ехэ дүршэлтэй хүтэлбэрилэгшэ гээшэ. Харьковска политехническэ институт дүүргээд, Советскэ Союзай цементын эрхим заводуудта практика гараа. Мүнөө Кренар Халими цемент үйлэдбэрилгын арга дүршэлые шудалжа үргэлжэлhөөр. Влорой цемент Албани дотороо эрхим hайн цемент гэжэ тоологдоно.

Албани бүхы социалистическэ оронуудтай зэргэ урагшаа дабшана. Эрхэ сүлөөдэ дуратай албан арад улам эршэтэйгээр ажаллаха хүсэлтэй.

3. ЗООТЕХНИЧЕСКЭ ЭРДЭМ УХААЕ ШЭНЖЭЛХЭ ГАЗАР

Албангууд түрэлхи ороноо «Шкипери» гэжэ нэрлэдэг. Энэнь «Уулын бүргэдүүдэй орон» гэhэн удхатай. Эдэ үгэнүүд Албаниие тон зүбөөр тодорхойлон харуулна. Үльгэр домог шэнги энэ гоё hайхан орон соогуур нэгэшье дахин ябажа гараhан хүн тэрэнэй гоё hайхан байгаалиие мартахагүй.

Хонидой хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Албани Европодо нэгэдэхи hуури эзэлдэг юм.

Шкодер городой дэргэдэхи үрэжэлтэ талада зоотехникые шэнжэлхэ научно-шэнжэлэлгын түрүүшын институт бии болонхой.

Институдай директор—эршэ зоригтой, залуу албан Тари Чело гэгшэ Москвагай Тимирязевска институт дүүргэhэн юм.

Институдай фермэнүүдтэ нютагай шкодриин үүлтэрэй үнеэд үсхэбэрилэгдэнэ. Албаниин уула хадын байдалда тэрэ мал ехээр дадаhан байна.

Мүнөө Албаниин таряашад агроном, зоотехнигүүдhээ зайсахана болёо, тэдэниие өөhэдынгөө эгээн хүндэтэ айлшад гэжэ угтан абадаг болоо.

Н. ВОРОБЬЕВ.

Югослав арадай hайндэр

Мүнөө Югославиин арадууд өөhэдынгөө национальна hайндэрые — республикын Үдэрые тэмдэглэжэ байна. 12 жэлэй саада тээ, энэ үдэр Белградта зарлагдаhан Югославиин учредительнэ суглаан Югославиин Федеративна Арадай Республикые соносхохо тухай Декларации баталhан байгаа. Тиигэжэ орон доторнь монархи унагаагдажа, Югослави арадай союзна гүрэн болоhон юм. Югославиин ажалшадай туйлаhан энэ агууехэ амжалтань хадаа гитлеровскэ эзэмдэгшэдтэ, дотоодын хархис этэгээдүүдтэ эсэргүү баатар тэмсэл соогуур Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэреэр туйлагдаhан байгаа. Гитлеровецүүдтэ ба тэдэнэй туhалагшадта эсэргүүсэн тэмсэхэдээ, Югославиин арад эрхэ сүлөөдэ дуратай бусад арадуудтай хамта, Совет арадтай ахадүү ёhоной холбоо барисаатайгаар ябаа.

Засаг түрэ арадайнь гарта ороходо, Югославиин ажалшадай үмэнэ орон доторхи социальна харилсаануудаа үндэhөөрнь хубилгаха, социализм байгуулха угаа ехэ арга боломжо олдоо hэн. Арадай засаг хадаа орон дотороо помещигүүдэй газар эдлэлгые усадхажа, газарые таряашадта дамжуулан үгэжэ аграрна реформо хээ, мүн тэрэ шэлэн промышленность ба транспортда үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые хамтадхаа, эрдэм болбосоролтой болохо арга боломжо ажалшадта олгоо. Тингэжэ оронойнь техникэ-экономическа ба соёл культурын хэтэ заяанай гээгдэлые усадхаха, социализмын материальнотехническэ база амжалтатайгаар байгуулха тон шухала арга боломжонууд бии болгогдоо.

12 жэлэй туршада ябажа гараhан замаа эрьен хараха зуураа, Югославиин арад Коммунистнүүдэй союзай ба ФНРЮ-гэй правительствын хүтэлбэреэр туйлаhан амжалтануудаа мүнөө омог баяртайгаар тэмдэглэнэ. Урдань харин капиталистнуудай мэдэлдэ угаа ехээр ороод байhан экономикотой, аграрна гээгдэнги орон байhанаа, мүнөө индустриально-аграрна орон боложо, индустриализациин замда үзэгдэдэг ехэхэн бэрхэшээлнүүдые амжалтатайгаар дабажа байна.

ФНРЮ-гэй промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 1957 оной эхеэр дайнай урда тээхи 1939 онойхитой сасуулбал 2,66 дахин ехэ болоо.

Арадай засагай үедэ Югослави дотор машина бүтээлгэ мэтын промышленностиин тиимэ орёо hалбари үнэхөөрөө тон шэнээр байгуулагданхай. Мүнөө энэ орон дотор станогуудые, мотор, турбинануудые, генераторнууд ба бусад түхеэрэлгэнүүдые бүтээдэг 260 предприяти бии. Мүнөө эдэнь арадай ажахын улам бүри орёо бэрхэтэй зорилгонуудые шиидхэхэ арга олгоно. Машина бүтээлгын промышленностиин байгуулагдаhанай ашаар орёо оньhон гидроэнергетическэ томо барилга, жэшээлхэдэ, Македони доторхи Мавровско нуур дээрэ хабсаргагдан бүтээгдэжэ байна.

Ороноо индустриализацилга Югославиин бүхы экономикодо улам ехэ нүлөө үзүүлнэ, оронойнь хүн зоной социальна составые горьтой ехээр хубилгана. Мүнөө национальна олзо доходтонь промышленность 40 үлүүтэй процентые эзэлнэ. Дайнай урда тээ оройдоол 18 процентыень эзэлдэг байhан юм. Хүдэлмэришэн ангиин тоо хоёр үлүүтэй дахин олон болонхой.

Ороноо социалистическэ индустриализацилгын политикын ашаар туйлагдаhан промышленна үйлэдбэриин ургалта хүдөө ажахыень социалистическэ ёhоор шэнэдхэн хубилгаха, тэрэнэй гээгдэлые зайсуулха арга олгоно.

Мүнөө үедэ Югославиин хүдөө нютагуудта диилэнхи хубинь таряашанай бутархай жэжэ ажахынууд болоно: бүхы газарай 90 гаран процентнь үмсын ажахынуудай мэдэлдэ байна. Энээнтэй хамта хангалга-худалдалгын түхэлтэй кооперативууд Югославиин таряашадай дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Эдэл кооперативууд хүдөө нютагуудыень социалистическээр шэнэдхэн хубилгаха үндэhэ hуури юм гэжэ ФНРЮ дотор тоолодог.

Байгша оной апрельдэ ФНРЮ-гэй Союзна арадай суглаанай сесси боложо, хүдөө ажахын байдал тухай, тэрэнэй саашадаа хүгжэхэ арга боломжонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Суглаанай баталан абаhан шиидхэбэринүүд Югославиин ажалшадые хүдөө ажахыгаа социалистическээр шэнэдхэн хубилгаха, техническэ талаарнь hэльбэн хүгжөөхэ хэрэгтэ шэглүүлэн зоригжуулаа. Хүдөө ажахыда бүри ехэ мүнгэ зөөри hомолхо, 1961 он болотор тракторна паркаяа 13.800-hаа 40.000 трактор хүрэтэр үргэдхэхэ ба хүдөө нютагта искусственна үтэгжүүлгэ 4 дахин тухай ехээр эльгээхэ гэжэ хараалаа. Энээнhээ гадна гидромелиоративна хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые бэелүүлхэ гэжэ хараалагдана.

Советскэ Союзай болон социалистическэ бусад оронуудай арадууд шэнэ байдалаа зохёоходоо Югославиин ахадүү арадай амжалта туйлахадань үнэн зүрхэнhөө баясана. Социализм байгуулхын түлөө тэмсэхэдээ энэ арадтай ниитэ уг зорилгоороо, заншалта ёhоной хани барисаагаараа нэгэдэhэн советскэ хүнүүд Югославиин ажалшадта үнэн сэдьхэлhээ туhалхаар бэлэн байhанаа харуулна. Советскэ хүнүүдэй хани ёhоной мэдэрэлые ФНРЮ-гэй ажалшад халуунаар дэмжэнэ.

1955—1956 онуудта баталагдаhан Белградска ба Московско декларацинууд советско-югославска хани барисаае бэхижүүлхэ гэжэ советскэ болон югослав арадуудай хоюуланайнь эрмэлзэжэ байhые харуулна. Энээние мүн КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Правительствын делегацинуудай болон СКЮ-гэй ЦК-гэй, ФНРЮ-гэй Правительствын делегацинуудай уулзалга тухай мэдээсэлшье гэршэлнэ. Энэ уулзалга 1957 оной августын 1—2-то Румынида болоо hэн. Адли тэгшэ эрхын, бэе бэедээ туhалалсалгын ба харилсаа холбооной үндэhөөр, бүрин эрхэтэ, бэеэ даанхай байдалаа хүндэлэлсэлгын, бэе бэедээ хамааралсахагүй ябадалай үндэhөөр СССР ФНРЮ хоёрой харилсаан саашадаашье хүгжэхэ байна. Марксизм-ленинизмын гол ёhонуудай үндэhөөр хоёр ороной хоорондохи хани барисаанай болон СКЮ КПСС хоёрой харилсаа холбооной саашадаа хүгжэхэдэнь Белградска ба Московско декларацинуудай угаа шухала удхашанартай байhые делегацинууд дахин гэршэлээ. Эдэ декларацинууд дотор найруулагдаhан заабаринуудые саашадаашье бэелүүлхээр бэлэн байhанаа тэдэ делегацинууд хоюулаа мэдүүлhэн байха юм.

Советско-югославска хани барисаае хүгжөөхэ тушаа хамта баталагдан абтаhан бүхы документнүүд дотор хараалагдаhан программа амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ советскэ хүнүүд социалистическэ Югославиин алдарта hайндэрые тэмдэглэхэ зуураа баяр баясхалантайгаар мэдүүлнэ. Эдэ оронуудай хоорондохи соёл культурын холбоо барисаан ургажа, бэхижэжэ байна. Мүн советско-югославска экономическа харилсаануудшье хүгжэжэ, бүри ехэ удхашанартай боложо байха юм. Манай оронуудай хоорондохи эд бараанай эрьесын хэмжээн нилээд ехэ болоо.

1955 оной сентябрьда финансова харилсаанууд тушаа, техническэ харилсаа холбоон тушаа, атомай хүсые амгалан зорилгоор ашаглаха хэрэгтэ хамта ажаллаха тушаа хэдэн олон асуудалнуудаар үгэеэ ойлголсогдоhон байха юм. Советскэ Союз Югославида 54 миллион доллар урьhаар үгөө.

Югослави хадаа мүн тэрэшэлэн Чехословакитай, Польшотой, Венгритэй, Хитадай Арадай Республикатай, социалистическэ бусад оронуудтай экономическа харилсаагаа алишье таладаа туhатайгаар хүгжөөжэ байна.

Энергетическэ ресурснуудые хамтаараа ашаглаха талаар хүршэ оронуудтайгаа Югославиин тогтоодог харилсаа холбоон ехэ удхашанартай юм. Энэ талаар бодото хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ байнхай. Жэшээлхэдэ, Югославиин, Румыни ба бусад оронуудай хабаадалгатайгаар Дунай дээрэ хүсэ ехэтэ гидроэлектростанци байгуулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэнэ. Югославиин ба Венгриин энергетическа системэнүүдые нэгэдүүлхэ тухай югославо-венгерскэ хэлсээн 1957 оной августда баталагдаа.

Югославиин ажалшад социализмын үндэhөөр ороноо шэнэдхэн хубилгахын тула эршэ зоригтойгоор ажаллажа байна. Эдэ нангин зорилгонуудаа бэелүүлхын тулада Югославиин ажалшадта амгалан байдал хэрэгтэй юм. Эб найрамдалай түлөө тэмсэхэдээ, Югославиин арадууд эб найрамдалда дуратай бүхы түрүү хүсэнүүдтэй харилсаа холбоотой ябахаар бэлэн байдагаа мэдүүлнэ. Тэдэнэр эб найрамдалда дуратай дэлхэйн бүхы арадуудтал адляар буу зэбсэг хуряалгын, атомна болон водородно зэбсэг хорилгын асуудалай шиидхэгдэхые, бүхы оронуудай хани ёhоор харилсан ажаллалга алиш талаарнь хүгжөөхые хүсэнэ. Югославиин арад зон эб найрамдалай түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Эзэрхэг түримхэй бүлэглэлнүүдтэ эсэргүүсэн, Баруун Германиие дайнай байдалда дахин оруулгада эсэргүүсэн, немец арадай эб найрамдалда дуратай демократическа хүсэнүүдые дэмжэнэ. Социалистическэ Югослави эб найрамдалда дуратай бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы хүнүүдтэй хамта Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци дотор Хитадай Арадай Республикын хуулита эрхэнүүдые хүсэндэнь оруулха эрилтэ табина.

Югославиин национальна алдарта hайндэрые—Республикын Үдэрые тэмдэглэхэ зуураа, советскэ хүнүүд ахадүү югослав арадтаа халуун баярые хүргэнэд.

Г. ПОНОМАРЕВ.

Баруун Ирианай түлөө Индонезиин тэмсэл үргэлжэлһөөр

Октябриин 20-до ООН-эй Генеральна Ассамблей XII сессиингээ зүбшэн хэлсэхэ зүйлнүүдтэ Баруун Ириан тухай асуудал оруулалсаха шиидхэбэри гаргаһан юм. Колониальна гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд, мүн тэдээнтэй сугтаа сэрэгэй элдэб янзын бүлэглэл байгуулан нүхэсэгшэд энэ асуудалые зүбшэн хэлсэхэ дурагүй байгаа.

Хэдэн жэлэй турша соо дэлхэйн олониитэ Баруун Ирианай асуудалда анхаралаа хандуулжа байна. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр Голландиин түримхэйнэр Баруун Ирианиие эзэмдэн абаһан юм. Энээндэнь Америкын эзэрхэг түримхэйнэр туһалаа. Тэдэнэр Индонезиин республикын энэ таһаршагүй хубиие мүнөө хүрэтэр эзэмдэн зонхилжо үргэлжэлһөөр. Индонезиин правительство Баруун Ирианай хуби заяан тухай асуудалые Нэгэдэмэл Нацанuудай Организацида, мүн тэрэнэй органуудта зүбшэн хэлсүүлхын тула хэдэ дахин табиһан байгаа. Тиибэшье, эзэрхэг түримхэй гүрэнүүд тэрээндэ һаад түбэг ушаруулжа, энэ асуудалые зүб руунь шиидхүүлээгүй.

Баруун Ирианиие Голландиин түримхэйнэрэй мэдэлдэ байлгаха гэдэг хархис этэгээдүүд нэн түрүүн экономическа болон сэрэгэй холын хараа бодол баримтална.

Баруун Ириан хадаа Шэнэ Гвинейн аралай баруун хубииень эзэлдэг юм. Индонезиин арадуудта хамаатай угсаатан тэндэ ажаһууна. Баруун Ириан юрэнхы дээрээ миллион шахуу хүн зонтой. Баруун Ирианай газар дайдань 412,8 мянган дүрбэлжэн километр. Англиин газарһаа хоёр дахин шахуу ехэ, мүн ашагта малтамалнуудаар баян юм. Газар доторнь нефть, шулуун нүүрһэн, түмэр, кобальт, уран; алтан гэхэ мэтын баялигууд бии. Эдэниие малтан буйлуулха, сэхыень хэлэбэл, дээрмэдэн тонохо ябадалда Голландиин капиталай хажуугаар Америкын монополинууд улам эдэбхитэйгээр хабаадалсана. США-гэй дэмжээгүй һаань, Баруун Ирианиие өөрынгөө мэдэлһээ алдахабди гэжэ Голландиин түримхэйнэр һайн ойлгоно. Тиимэһээ, тэдэнэр Америкын монополинуудта буулта хэхэ баатай болоно.

Баруун Ириан стратегическэ шухала удхашанартай газар болоно. Тэрээниие эрхэ мэдэлдээ оруулаад байбал, Индонезиин, Филиппинын эрье тулаһан далайнуудһаа гадна, мүн Номгон, Энэдхэг океануудай ехэхэн хубииень хинажа болохо юм. Индонезиин, Зүүн-Урда Азиин арадуудай сүлөөрэлгын хүдэлөөнтэй тэмсэхэ гэһэн баруун гүрэнүүдэй түсэбынь Баруун Ириантай холбоотой байшоо.

Индонезиин арад газарайнгаа зарим хубиин хариинхидаар эзэлэгдээд байһан сагта һанаа амаранги байжа хэзээшье шадахагүй. Хариин шунахай булимтарагшадые намнан зайсуулхын түлөө, Баруун Ирианиие Индонезиин Республикатай нэгэдүүлхын түлөө тэмсэл Баруун Ирианда, бүхы Индонези дотор нэгэшье минута замхангүй үргэлжэлһөөр. Партизануудай сүлөөлэлгын отрядууд Баруун Ирианай бүхы газар дээрэ тэмсэл ябуулна. Голландиинхид хэдэн томо томо городуудта засаг барижа байна. Хэһээлтэ мүрдэлгэшье, шуһата зэрлиг аашануудшье, түрмэ түшэшье арад зоной сүлөө хүсэһэн эрмэлзэлгые бууруулжа шадаагүй. Эрхэ сүлөө, бэеэ даанхай байдал олгохые эриһэн Баруун Ирианай ажана амгалан арад зоной шуһые адхаруулан тамалжа байһан Голландиин түримхэйнэрэй зэрлиг аашанууд бүхы түрүү хүн түрэлтэниие зэбүүсүүлнэ, дурыень гутаана. Теэд индонез арадай эрид шанга эрилтэ табибашье, Голландиин колонизаторнууд эзэрхэг түримхэй бусад гүрэнүүдэй зүгһөө дэмжэгдэн, Баруун Ирианиие эзэмдэн мүлжэжэ үргэлжэлһөөр. Тэдэнэр хэһээлтын арга хэрэглэн, Индонезиин Республикын энэ таһаршагүй хубиие хэтэдэнь эзэмдэн зонхилжо байха һанаатай.

Баруун Ирианиие сүлөөлхын түлөө тэмсэл һүүлэй үедэ Индонези дотор улам ехээр дэлгэрээ. Индонез арад Баруун Ирианаа сүлөөлхөөр эрид шиидэнхэй, энээнэй тулада юушье хэхээр бэлэн байна гэжэ Индонезиин гадаадын хэрэгүүдэй министр октябриин 16-да мэдүүлээ һэн. Индонезиин бүхы зон энэ мэдүүлгыень һайшаан дэмжээ. Баруун Ирианиие сүлөөлхын түлөө тэмсэхэ олон янзын эмхинүүд мүнөө Индонезидэ хаа хаанагүй байгуулагдажа байна. Эдэ бүхы эмхинүүд Баруун Ирианиие сүлөөлхэ тэмсэлэй Комитедтэ нэгэдэнхэй. Тус Комитедэй, мүн Индонезиин правительствын нэрэ дээрэ олон зуугаад бэшэг үдэр бүри абтана. Баруун Ирианһаа голландиинхидые намнан зайлуулха ябадалаа хүсэлдүүлжэ эхилхыень тэдэнэр эринэ. Хүдэлмэришэд, таряашад, худалдаа наймаанай, промышленна бүлэгүүдэй түлөөлэгшэд, политическэ ажал-ябуулагшад —Индонезиин бүхы арад түмэн Индонезидэхи колониальна дарлалтын үлэгдэлые бүримүһэн үгы хэхэ гэжэ нэгэн һаналтайгаар хүсэнэ.

Колонидо эсэргүүсэһэн түгэлдэр хүсэтэ демонстрацинууд һаяшаг бүхы орон доторнь дахинаа боложо үнгэрөө. Республикын олохон городуудаар ехэ митингнүүд, демонстрацинууд боложо, олон хүн хабаадалсаа. Баруун Ирианиие сүлөөлхэ хэмжээнүүдые правительствын дары бэелүүлжэ эхилхыень тэдэнэр эрибэ. Индонезиин ниислэл Джакарта хотодо октябриин һүүл багаар 100 мянган хүнэй буруушаалай демонстраци боложо, тэрээндэ сэрэгүүд, полициинхид хабаадалсаа. «Баруун Ирианиие сүлөөлэе!», «Голландиинхид, Баруун Ирианһаа тонилогты!» гэһэн ба бусад уряа бэшэгүүдые демонстрантнууд барижа ябаба. Голландиинхидые Индонезиһээ намнаха гэжэ уряалһан үгэнүүд Голландиин компанинуудай, албан зургаануудай, гостиница болон магазинуудай ханада, голландиинхидые һуулган ябадаг автомашинануудташье бэшэгдэһэн байба. Ниитын элдэб эмхинүүд, политическэ партинууд, профсоюзна, эхэнэрнүүдэй, залуушуулай болон бусад организацинууд болбол Голландитай дипломатическа харилсаагаа таһалхыень, голландиинхидта хамаатай бүхы предприятинуудые гүрэнэй болгохыень правительствоһаа эрибэ.

Баруун Ирианай оршодог Шэнэ Гвинеи аралай хоёр хубида «болбосорол нэбтэрүүлхэ талаар» харилсан ажаллаха тухай ноябриин 6-да Голландиин ба Австралиин правительствонуудай хамтадаа мэдүүлгэ хэхэдэнь, бүхы Индонези дотор угаа ехэ зэбүүрхэл шэнээр үүдхэгдээ. Бүхы түрүү хүн түрэлтэндэ дэмжэгдэһэн индонез арадай тэмсэлэй улам шанга болоходо, ООН Баруун Ирианиие сүлөөлхэ тухай Индонезиин эрилтын зүб байһаниие гэршэлһэн шиидхэбэри гаргажа магадгүй гэжэ айһандаа Голландиин, Австралиин колонизаторнууд хамтаран нэгэдэбэ.

Баруун Ирианиие зонхилжо үргэлжэлһөөр байха гэһэн колонизаторнуудай һэдэлгые буруушаан, Индонезиин патриодууд Индонезидэ байгаа Голландиин предприятинуудтай харилсаагаа таһалха гэһэн эрилтэ улам шангаар табижа байна. Зүүн Явын профсоюзна организацинууд энэ эрилтыень бэелүүлжэ эхилээ.

Баруун Ирианиие сүлөөлхын тула бүхы хэмжээнүүдые абахаар Индонези бэлэн байна гэжэ ноябриин 7-до президент Сукарногой мэдүүлһэниие Индонезиин олониитэ халуунаар һайшаагаа. «Энэ арсалдаа шиидхэхэдээ манай зүбые оложо Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин шадахагүй байгаа һаань,—гэжэ Сукарно мэдүүлээ,—бидэнэр бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэжэ байһан үеынхидээл адляар бүхы дэлхэйе гайхуулмаар шэнэ хэмжээ абахабди».

Голландиин колонизаторнуудай хуули бусаар булимтаран эзэмдэһэн Баруун Ирианиие сүлөөлхын түлөө индонез арадай үнэн зүб тэмсэлые Советскэ Союз бүрин гүйсэдөөр дэмжэнэ. Һаяшаг Индонезидэ айлшалан ошоод байха үедөө К. Е. Ворошилов үгэ хэлэхэ зуураа, Баруун Ирианиие сүлөөлхэ тухай Индонезиин эрилтые тон зүб гэжэ совет арад тоолоно гэжэ мэдүүлээ. Колониальна дарлалтын гэнжые таһалан хаяһан индонез арад Баруун Ирианай түлөө үнэн зүб тэмсэл ябуулхадаа, түрүү хүн түрэлтэнэй туһаламжатайгаар илалта туйлажа, Индонезиин газарһаа колонизаторнуудые хэзээшье бүримүһэн намнан зайлуулхань лабтай.

Л. Егоров,
Н. Поздняков.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Корейн Арадай-Демократическа Республика. Хиннамда баригдажа байһан фабрикын барилгашадта советскэ мэргэжэлтэд ехээр туһална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совет, корей мэргэжэлтэд шэнэ цехын барилга дээрэ.

ТАСС-эй фотохронико.

Сириин Гадаадын хэрэгүүдэй министрын мэдүүлгэ

ДАМАСК, ноябриин 27. (ТАСС). Турциин сэрэгүүд Сириин хилэ шадар байжа үргэлжэлһөөр, хилэһээ саашаа ошоногүй гэжэ Сириин Гадаадын хэрэгүүдэй министр Салах Битар хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлээ. Сириин хилэ шадар Турциин сэрэгүүд олоороо сугларжа, Сиридэ аюул тохёолдуулна гэжэ Салах Битар тэмдэглээ. Хэрбээ эдэ сэрэгүүдэй Сириин хилэһээ холодон ошоогүй юм һаань, Сири ООН-до дахин гомодол бариха юм.

Америкын туршаһан баллистическэ ракетэ хүрэхэ газартаа ошоогүй

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 27. (ТАСС). Ехэ холо һурэдэггүй «Юпитер» гэжэ баллистическэ ракетэ ноябриин 26-да Кейп-Канаверал гэжэ полигон дээрэһээ (Флорида штат) табигдаа гэжэ США-гэй Обороныи министерство мэдээсэнэ. Энэ ракетэ техническэ талаараа дутагдалтай байһан дээрэһээ, хүрэхэ газартаа ошонгүй, хажуу тээшээ хадууран унаа гэжэ мэдээсэл соонь хэлэгдэнэ.

США-гэй гүрэнэй департамент гроссмейстер Бронштейндэ визэ үгөөгүй

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 27. (ТАСС). Даллас городто болохо шатарай уласхоорондын турнирта ошохын тула советскэ шатаршан гроссмейстер Д. Бронштейндэ гүрэнэй департамент визэ үгөөгүй гэжэ «Нью-Йорк Таймс» газетэ мэдээсэнэ. США ерэһэн советскэ гражданинууд энэ город руу ошодоггүй юм гэжэ США-гэй гүрэнэй департамент шалтаг баряа.

Сенатор Морзе США-гэй правительствын политикые шүүмжэлнэ

ВАШИНГТОН, ноябриин 26. (ТАСС). Сенатор Морзе һаяшаг Бостондо үгэ хэлээ.

Хэмэл одонуудые Советскэ Союзай табиһан ушар сэрэгэй удхашанартай байһаараа дэлхэйн арадуудые һонирхуулаа бэшэ, харин хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ саг үеые нээһээрээ һонирхуулаа гэжэ Морзе мэдүүлбэ. Гэбэшье, энэ амжалта хадаа «сэрэгэй аюул» тохёолдуулна гэжэ США-гэй Президент, гүрэнэй секретарь хараһан байна. Огторгойдо табигдаһан хэмэл одонуудай, тэрэшэлэн ракетэнүүдэй сэрэгэй удхашанартай бэшэ байһые манай ханинаршье, нейтральна оронуудта ажаһуудаг оломиллион хүнүүдшье этигэн харана. Планетэнүүдтэ хүнүүдэй ниидэн ошохо угаа ехэ арга боломжын бии боложо байһан баримтануудаар дэлхэйн хүн зон һонирхоно. Тиибэшье, правительство сэрэгэйнгээ хүсэ шадалые дээшэлүүлхын түлөө хэмжээ абана.

Президентын хэлэһэн үгэ хэниисшье этигүүлээгүй гэжэ Морзе зааба.

Бэлиг түгэлдэр эрдэмтэдээр, инженернүүд болон математигуудаар ехээр дуталдажа байнабди гэж[э] правительство мэдэрхэ баатай бо[...] лоо гэжэ сенатор үргэлжэлөө.

Орон доторхи байдалаа Аме[...] кын правительство буруугаар [...] руулна гэжэ Морзе мүн лэ мэд[...] лээ. США-гэй национальна дох[...] тухайда худалдаа наймаанай м[...] нистерствын һаяхан толилһон мэ[...] дээсэл дээрэһээ харахада энэ жэл[...] октябрь һарада орходоо сентя[...] һарада США-гэй национальна до[...] ход 1 миллиард доллароор доо[...] шолбо, бодото дээрээ США-гэй на[...] циональна доход 1,5 миллиард дол[...] лароор доошолоо гэжэ Морзе за[...] гаа. Промышленна эд бараан [...] лэ багаар гаргагдадаг болоо, [...] жэлэй бүхы һаранuудтай сасу[...] бал, октябрь һарада промышлен[...] продукци бүри багаар гаргагда[...] болобо гэжэ Морзе тэмдэглэбэ. Ж[...] жэ промышленностиин, тэрэшэ[...] эд хэрэглэгшэдэй, мүн олохон пр[...] мышленностьда ажалладаг худ[...] мэришэдэй байдал улам бэр[...] шээлтэй боложо байна. Худэл[...] ришэд болон фермернүүдэй аж[...] байдалые правительство орой[...] шье хараадаа абанагүй гэжэ Мо[...] мэдүүлээ.

Парижда Англи Франци хоёрой хоорондо хэлсээн боложо дүүрэбэ

ПАРИЖ, ноябриин 26. (ТАСС). Англиин премьер-министр Макмиллан Франциин правительствын толгойлогшотой хэлсээ хээд, мүнөөдэр Парижһаа мордобо. Хэлсээнэй хэгдэһэнэй һүүлээр коммюнике толилогдоо. Англиин, США-гэй бэелүүлдэг политика тушаа һүүлэй үедэ франциинхидай ехээр дураа гуталгые нэгэ бага бууруулха тухайда коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Туниста буу зэбсэг үгэхэ ту[...] асуудалаар коммюнике дотор н[...] жэ хэлэгдэнэ. Франци уг зан[...] лайнгаа ёһоор Хойто Африк[...] ехэ нүлөөтэй зангаараа байна, [...] асуудалаар хэлсээн хэгдэжэ үрг[...] жэлхэ ёһотой. «Һүүлэй үедэ га[...] һан бэе бэеэ ойлголсоогүй яба[...] лые саашадаа усадхахын ту[...] хэмжээ абаха шухала гэжэ ми[...] стрнүүд шиидээ.

Тобшо мэдээсэлнүүд

☆ Болгариин Арадай Республикын, Бирмын Союзай хоорондо эд бараа андалдан абалсаха тухай хэлсээндэ Софида гар табигдаа. Бирма Болгарида рис, хлопок, тиковэ мододые, кукуруза, ноoһо, мүн бусадшье эд бараа эльгээхэ юм. Болгари Бирмэдэ барилгын, хүдөө ажахын машинануудые, модоной, металл үйлэдбэрилгын промышленностьда хэрэглэгдэхэ станогуудые, электро-машинануудые, сонхын шэл, цемент, эд бүд, ковёр, элдэб жэмэс, архи эльгээхэ юм.

☆ СССР-һээ Иранда, Иранһаа СССР-тэ туристнуудые бүри олоор эльгээхэ тушаа асуудалаар Тегеранда пресс-конференци болобо. Һаяар советскэ туристнууд Тегеранаар, Исфаганаар, Шираазаар, мүн Иранай бусадшье городуудаар аяншалха юм гэжэ «Интурист» обществын түлөөлэгшэ И. А. Степура мэдүүлээ.

☆ Баден-Вюртемберг (Баруун Германи) гэжэ газарта сентябрь һаратай жэшэбэл, октябрьда эдеэ хоолой сэн 6 процентээр дээшэлээ. Оёһон хубсаһанай үнэ сэн 6,3 процентээр, гэрэй хэрэгсэлнүүд 4,9 процентээр, түлеэ түлишэ, электрын гэрэл 2,7 процентээр дээшэлһэн байна.

☆ «Атомай хүсы[...] амгалан ажалда х[...] рэглэхэ», «Хүн[...] аша туһада» гэ[...] документальна с[...] ветскэ фильмнү[...] Буэнос-Айрес[...] мүн Аргентинын [...] садшье городууд[...] һүүлэй үедэ амж[...] татайгаар харуула[...] даа.

☆ Ехэ бороо[...] ороһоной һүүлэ[...] үер болоходонь Бо[...] Ле-Салин гэжэ аэро[...] портдо 10 хүн үхэ[...] гэжэ Алжирһаа м[...] дээсэгдэбэ. Боро[...] хурын ехээр ороһо[...] ной шалтагаанаа[...] Алжиртахи түм[...] замай барилгануу[...] таряалан нилээ[...] ехээр гэмтээ.

(ТАСС).

Бэлигтэй коллектив, бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ

Арадай дундаһаа гараһан артистнар болон киногой ажал-ябуулагшадай олонхинь уранһайханай самодеятельностьдэ хабаадалсажа, саашанхи творческо замдаа ородог байна.

1935 онһоо эхилжэ театрта хүдэлхынгөө хажуугаар, нүхэр Федор Сергеевич Иванов республикын болон Улан-Удэ городой уранһайханай самодеятельностиин хэдэн олон кружогуудай хүтэлбэрилэгшээр хүдэлэлсөө. Өөрынгөө хүмүүжүүлһэн хүгжэмшэд, дуушад, хатаршадтай хамта таба дахин Москва ошожо, уранһайханай коллективүүдэй хоорондохи мүрысөөнүүдтэ хабаадалсадаг байгаа. Юрэдөө Ивановой хүтэлбэрилһэн коллектив «онгосын һүүлдэ» тамараагүй, харин эрхимүүдэй тоодо заабол оролсожо шададаг. Хүтэлбэрилдэг коллективынь ходол магтаал, шанда хүртэдэг байха юм.

Федор Сергеевич Иванов хорёод гаран жэлэй туршада Сэлэнгын аймагай Тельманэй, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай, сэрэгэй частьнуудай, уһан замайхидай, Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирик» колхозой, ажалай резервнүүдэй болон бусадшье уранһайханай самодеятельностиин коллективүүдые хүтэлбэрилөө. Тэрэнэй үнэн оролдолгонь хэһэн ажалайнь дүн дээрэһээ харагдана. Ивановой хүтэлбэри доро Закаменай аймагай хүдөөгэй уранһайханай коллектив 1955 ондо Москвада болоһон уранһайханай самодеятельностиие харалга дээрэ түрүү һуури эзэлһэн, пианино шан абаһан байна.

1955 ондо Ф. С. Иванов Бурят-Монголой зооветинститудай уранһайханай самодеятельностиие хүтэлбэрилхөөр уригдаһан юм.

Хүрэ-хүрэһөөр Федор Сергеевич тэндэ хореографическа кружок эмхидхээ һэн. Кружогто орохо дуратайшуул олон байба. Тэрэ жэлдэ профсоюзуудай бүхэсоюзна мүрысөөндэ ошолгон тудаа һэн. Тиихэдэ Федор Сергеевич бэеэ гамнахаяа болишонхой, «үдэрэй һанаан, һүниин зүүдэндэ» эзэлэгдэжэ, бурят арадай хуушанай дуу, хатар олоор бэлэдхэхээ бодомжолдог болобо.

Программань эндэ һайшаагдаад, удаадань Москва ошоод байхадаа, манай орон доторхи суу байтай уранһайханай самодеятельностиин коллективүүдтэй ана мана сохилдожо, зооветинститудайхид түрүү һууринуудай нэгэндэ гаража шадаһан юм. Студентнэр Молонов, Васильев, Бальчугов гэгшэд хатар нааданда түрүү һуурида гаралсажа, нэрэ һиилэмэл сарбуугай часынуудаар шагнагдаһан байгаа. Иимэ ехэ амжалта туйлаха хэрэгтэ гол үүргэ дүүргэлсэһэн хүн баһал мартагдаагүй. Ф. С. Ивановые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум Хүндэлэлэй грамотаар шагнаа бэлэй.

Зооветинститудай уранһайханай коллектив 1957 ондо бүри ехэ амжалта туйлаа. Бүхэдэлхэйн залуушуулай VI фестивальда хабаадалсаха эрхэ олохын түлөө тэмсэхэ нилээд ехэ зорилго коллективэй урда табигдаа һэн. Тэдэнэр хуушан программаяа һэльбэн һайжаруулаад, үшөө дээрэһээнь «Барилдаашад» гэжэ хатар нэмэжэ бэлэдхэһэн байна. Энэ хатарай үндэһэ һууридань бурят арадай болон монголшуудай дунда урда сагһаа хойшо дэлгэрһэн бүхэ барилдаанай бүхы дүрэ, маяг хэлбэри, арга онолнуудые олоор харуулагданхай.

Городой, районой, болон Хабаровскда болоһон зүүн хизаарай зоны мүрысөөндэ тэрэ хатарые эрхимээр харуулһанайнгаа түлөө зооветинститудай хатарай коллектив нэгэдэхи зэргын дипломуудта хүртэһэн байна. ВЛКСМ-эй Бурят-Монголой обком тус коллективтэ «Чайка» радиоло бэлэглэһэн юм. Манай ороной түб хотодо болоһон фестивалиин урда тээхи харалгын конкурсдо «Барилдаашад» гэжэ хатарта хабаадагшад бултадаа бронзо медальнуудта хүртэһэн байна. Хатаршад нүхэд Бальчугов, Васильев, Ишегенов, Калмаков гэгшэд фестивалиин лауреадуудай нэрэзэргэдэ хүртэһэн байна.

Бүхэдэлхэйн залуушуулай VI фестиваль дээрэ «Барилдаашад» гэжэ хатар ехээр суурхуулһан юм. Тэрэ хатараа дахин дахин харуулхыень хүн зоной урихада, манай студентнэр театр, нэмэл эстрада болон клубуудай сцена дээгүүр арба нэгэ дахин харуулаа һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фестивалиин үедэ Маяковскиин талмай дээрэ Бурят-Монголой зооветинститудай студентнүүд «Барилдаашад» гэжэ хатараа харуулжа байна.

Манай Бурят-Монголой зооветинститудай коллективэй бэлэдхэһэн программаяа ямар амжалтатайгаар Москвада харуулһыень гэршэлһэн жэшээ иимэ. Августын 9-нэй 11 сагта, Советскэ Союзай хэдэн олон үндэһэ яһатанай уранһайханай коллективүүдэй мүрысөөн Маяковскиин нэрэмжэтэ талмай дээрэ эхилээ һэн. Тэрэ үглөөгүүр огторгойдо сүбыхэшье үүлэгүй, сэлмэг тунгалаг байба. Москвагайхид үй түмөөрөө, мүн харин гүрэнүүдэй туристнар нилээд олоороо тэндэ ерэнхэй. Мүрысөөн эхилбэ. Грузинууд эрид шуудаар хаталдан, һалхи шуурган шэнгеэр эрьелдэбэ. Удаань—Свердловскиин хүбүүд, басагад, тэдэнэй удаада — Омскын суутай дуушад, хатаршад, мүн бэшэшье мэдээжэ болонхой коллективүүд удаа дараа гаража, хүн зониие хэлэшэгүй ехээр баярлуулба. Бултанайнь һүүлдэ, мүрысөөнэй түгэсхэлдэ, программа хүтэлэгшэ иигэжэ соносхоо бэлэй:

—Фестивалиин лауреадууд, Бурят-Монголой зооветеринарна институдай уранһайханай коллектив «Барилдаашад» гэжэ хатар харуулхань. Хүтэлбэрилэгшэнь — БМАССР-эй габьяата артист Федор Иванов!

Гэхэтэйнь хамта, Илья Виноградов баянаа һунаажа, бурят арадай ирагуу дуунай аялга татажа мэдэбэ. Барилдахаяа гараһандал хубсаланхай, наранда шатажа хү[...] жэһэн хүри улаан бэетэй хатар[...] хоёр-хоёроороо талмайн тэг д[...] гаража ерэбэ. Хүн зон [...] шан зуура абяагүй. Ара[...] хүсэ шадалһаа, эрид зориг[...] гараһан бүхэ барилдаае хүн [...] хэнэй ухаанда хүрэтэр ойлгу[...] хаар, сэдьхэл зүрхыень хүдэлгэ[...] хатаржа эхилбэд. Хатаршадай [...] шэ хүсэнэй задарха тудам гэхэ[...] али хатарай улам улам эршэ[...] түргэдэхэ бүри альга ташал[...] шангадажа, түмэн мориной т[...] рөөн шэнгеэр нэербэ. Хэдэн [...] фотоаппарадууд «шас-шус» б[...] ниһалалдан, үрдилдэн хүдэ[...] ороо һэн. Хатаршад Павел Бал[...] гов, Ким Васильев, Георгий К[...] маков, Александр Ишегенов гэг[...] бурядай болон монголшуудай [...] барилдаае узуур унгяарнь ха[...] шадта харуулан хатараа. А[...] ташалган улам улам шангада[...] хатараа дахин дабтахыень ури[...] «бис!» шэхэнэй шиир таһалх[...] болишоод байгаа һэн...

Москвада болоһон Бүхэдэлх[...] залуушуулай VI фестивальда ш[...] гарһан манай Бурят-Монголой [...] ветинститудай коллективэй энэ[...] амжалтань хадаа үнэн зүрхэ[...] ажалдаа хандадаг манай Фе[...] Сергеевич Ивановой ехэ бэли[...] мэргэжэл оролдолгын үрэ дүн [...] шэ бшуу.

Мүнөөшье Федор Сергеевич [...] ветинститудайнгаа уранһайха[...] самодеятельностиин кружогые [...] тэлбэрилһөөр. Мүнөө шэнэ пр[...] рамма бэлдэлгэ түлэг дундаа.

И. Денисо[...]

Редакторай орло[...]
О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, **отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05,** местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, **бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.**

Н—00594. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 5736.